

JÖESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890-1338. Trib. Cluj, Sectia III.

Kiadótulajdonos:
„JÖESTÉT!” Ujságkiadóvállalat R.-T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. DECEMBER 5.
VIII. évfolyam, 324. szám.

Kedd

A Népszövetségtől kér segítséget a hősiiesen védekező Finnország

Elesen állást foglal a finn munkásság az orosz
erőszak ellen

Molotov 25 éves szerződést kötött a finn „népkormányai”

(LONDON.) (Reuter.) Helsinkiből jelent a Reuter iroda, hogy a Ladoga-tó északi részén az elmúlt negyvennyolc óra alatt heves harcok dúltak, amelyekben az orosz támadók nem tudták megtörni a finn ellenállást. Megállapítható, hogy a finnek még mindig a Mannerheim vonal és a finn-orosz határvonal között állanak, ami azt jelenti, hogy a maroknyi finn nép elsörendű katonai szelleme egyelőre diadalmaskodott a támadó túlerő ellenében. Az orosz csapatok, amelyeket meglepett az erős ellenállás, csökkentették is a nyomást. Ezt főleg az a körülmény okozta, hogy a finn csapatokat nem lepte meg az orosz ejtőernyős osztagok támadási kísérlete sem, mert azokat az orosz ejtőernyős osztagokat, amelyek megkísérelték, hogy a finn határvonal mögött leszálljanak, egyszerűen megsemmisítették. Hogy a finnek ellenálló ereje milyen mérvű, azt a legjobban az igazolja, hogy a harcok kezdete óta 25 repülőgépet lőttek le és 63 tankot semmisítették meg. Tegnap is leszállásra kényszerítettek két orosz gépet, amelynek pilótáit és kiszolgálóit elfogták.

Ugyancsak a Reuter jelenti, hogy az ujonnan megalakult finn kormány tegnap elhagyta Helsinkit és egyelőre még ismeretlen helyre költözött. Ugyanakkor rendeletet adott ki a városok kiürítésére, ami azonnal megkezdődött. Viborg, Viipuri már teljesen üresek, míg Helsinkit kiürítése folyik. A helsinki német és brit követség felszólította a német, illetve angol lakosságot, hogy azonnal hagyják el Finnországot. Ennek a felhívásnak a kérdések eleget is tettek. A németeket a „Donau” gőzös, míg az angolokat egy svéd hajó veszi fedélzetére. A moszkvai kormány — folytatja a jelentés — tudomásul vette az elköltözéseket és erre való tekintettel tegnap szüneteltette a finn főváros ellen irányuló légi hadműveleteket. A kiméletnek ezzel az okával a finn politikai körök is tisztában vannak és megjegyzi, hogy Németország részéről semmi jóindulatra sem számíthatnak.

Ujabb közlés szerint az asszonyok és gyermekek menekülése Norvégiába tovább folyik. Ebben nagy segélyére van a szerencsétleneknek a sarki fény, amely megvilágítja a több helyen járhatatlanná vált utakat. A kormány különben éppen a kitelepítésekre

való tekintettel újra elrendelte az összes iskolák bezárását. A nemzetközi sajtó továbbra is élénken érdeklődik az események iránt és megállapítható, hogy a Harmadik Birodalom lapjain kívül valamennyi élesen állást foglal a támadás ténye ellen.

A francia Action Française szerint a finn-orosz viszály újabb lendületet adott az európai politikának, amely most ismét útcsoportosítással kísérletezik. Ugyanez a lap közli, hogy Finnország sérelmeinek orvoslása végett a Népszövetséghez fordult. Az ügy érdekessége azonban az, hogy a legközelebbi ülésen sorrendi hivatalból Maisky londoni orosz nagykövet, szovjet népszövetségi megbízott fog elnökölni. A népszövetségi intervencióhoz — írja a lap — maguk a finn politikai körök sem fűznek sok reményt, mert Genfnek szerintük aligha lesz meg az ereje ahhoz, hogy Moszkvát leszerelje.

A FINN MUNKÁSSÁG ÁLLÁSFOGLALÁSA

(HELSINKI.) (Rador.) A finn szo-

ciáldemokrata párt és a finn szindikátus vezetősége kiáltványt bocsájtott ki, amelyben leszögezi, hogy a finn nemzet jelenlegi megpróbáltatásokkal sújtott óráiban a finn munkásosztály teljes egészében egyetért a közvéleménynek azzal a felfogásával, hogy az ujonnan megalakult finn kormány — amelyet a nép által választott parlament teljes erejével támogat — az egyedüli jogosult a finn nép nevében beszélni és intézkedni. A finn munkásság békében akar élni és dolgozni. Finnország ma igazságtalan, jogtalan támadás szenvedő áldozata. A finn munkásságnak kötelessége, hogy hasonló támadás ellen küzdjön. A kiáltvány végén a munkásság vezetői annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy végül is békés és mindkét ország érdekeit kielégítő megoldáshoz fog jutni az elmérgesedett finn-orosz viszály.

— Ha azonban ellenfeleink mégis elutasítják, hogy megfelelően becsüljék a mi igazságos béke megteremtésére irányuló törekvésünk és kívánságunk értékét, úgy a munkásság részére nem marad más hátra, mint az, hogy kezében fegyverrel harcoljon az erőszak ellen, nemzeti jogaiért és hogy egyedül érvényesítse a demokráciához és a békéhez való jogát — fejezi be a munkásság kiáltványa.

MEGSEMMISÍTETTÉK A NIKKELBÁNYÁKAT

(RIGA.) (Rador.) A Reuter távirati iroda megerősíti azt a hírt, hogy a finnek szétrombolták a Salmijaerviben levő nikkelbányákat, nehogy azokat az oroszok — elfoglalásuk után — ki-

Finnország a Népszövetség sürgős összehívását kérte

(BERN.) (Rador.) Holsti, Finnország népszövetségi meghatalmazott minisztere vasárnap arra kérte a Népszövetség vezértitkárságát, hívja össze sürgősen ülésre a Népszövetség tanácsát és rendkívüli közgyűlést. Holsti miniszter a népszövetségi egyezmény 11. és 15. szakaszaira való hivatkozással terjesztette elő kérését, amely szakaszok súlyos esetekben és körülmények között rendeli el a sürgős, rendkívüli ülések összehívását. A Népszövetség vezértitkársága azonnal érintkezésbe lépett a népszövetségi tanács tagjaival, akikkel a Népszövetség rendkívüli tanácsülése időpontjáról tanácskozott. A két népszövetségi szerv ülésének időpontját még nem állapították meg.

Elszánt, kemény ellenállás...

(HELSINKI.) (Rador.) A finn főváros kiürítése nyugodtan és hidegvérrel folyik. A külföldi követségek megtették az előkészületeket, hogy a védelmük alatt álló külföldieket elszállítsák Helsinkiből. A katonai tevékenységről szombaton éjjel nem adtak ki újabb jelentést. Általában megállapítható, hogy az oroszokat nagyon meglepte az a kemény, elszánt ellenállás, amelyet a finn csapatok részéről tapasztalni voltak kénytelenek. A Havas távirati iroda ehhez a jelentéshez hozzáfűzi, hogy a finn hadsereg nagyon jó felszereléssel rendelkezik. Különösen kitűnő eredményt ért el a finn gyalogság a golyószóró fegyverekkel. Minden 11 gyalogsági puskára egy golyószóró

esik a finn hadseregben.

AZ UJ TÉRKÉP

(MOSZKVA.) (Rador.) A Pravda és az Izvesztija című orosz lapok vasárnapi számukban közlik azt a térképet, amely az új orosz-finn határokat tünteti fel, annak a megállapodásnak az alapján, amelyet a Szovjet a „finn demokrata népkormány” vezetőivel kötött.

VIPURRIT KIÜRITETTÉK

(HELSINKI.) (Rador.) Vipurri városát a finnek szombaton kiürítették. A főbb városok kiürítése vasárnap este befejezést nyert. A finn nemzetevelügyi miniszter elrendelte az összes iskolák bezárását.

OROSZ REPÜLŐGÉPEK KÉNYSZERLESZÁLLÁSA

(HELSINKI.) (Rador.) A finn haderő főparancsnokságának jelentése szerint szombaton két orosz repülőgép kényszerleszállást végzett Valkajaervi közelében. A gépeket finn repülők támadták meg. A két gép, amelyeket a kényszerleszállás során nem sérültek meg, a finnek hadizsákmánya lett. Másik orosz repülőgép Kareliában végzett kényszerleszállást és fehér zászlót tüzött ki. Legénysége hadifogságba jutott.

AZ OROSZOK SOK TANKOT VESZTETTEK

(HELSINKI.) (Rador.) Az ellenségeskedés megkezdése óta a finnek 25 orosz repülőgépet lőttek le. Immatra közelében megsemmisítették egy orosz repülőrajt. Kareliában az orosz tankok támadását a tankelhárító útegek visszaverték. A finn tankelhárító útegek kitűnő eredménnyel dolgoztak. Az oroszok vesztesége főleg tankokban igen jelentős. Megerősítik a korábbi jelentést, hogy Petsamo városa a finnek birtokába került vissza. A finnek kezébe itt 800 orosz hadifogoly került.

FINNORSZÁG IS TARTO- MÁNY LENNE...

(STOCKHOLM.) (Rador.) A svéd lapok megerősítik azt a hírt, amely szerint a Szovjet éppen olyan vazallus tartományává akarja tenni Finnországot, mint amilyen Külső Mongólia. A svéd lapok megírják azt is, hogy Kussinnan, a „finn demokrata népkormány” miniszterelnöke az 1921. évben nagy kémkedési és hazaárulási per közepontjában állott.

NYUGODT VASÁRNAP...

(HELSINKI.) (Rador.) A finn fővárosban a vasárnap nyugodtan telt el. A kedvező légköri viszonyok és időjárás ellenére orosz részről nem történt légi támadás.

„NEM HASZNÁLTUNK MÉRGES GÁZOKAT”

(HELSINKI.) (Rador.) Hivatalos finn közlemény a leghatározottabban megcáfolja azt a Moszkva részéről emelt vádat, amely szerint a finnek már az ellenségeskedés megkezdésének első napján mérges gázokat használtak volna. A finn katonai főparancsnokság a leghatározottabban kijelenti, hogy soha még csak nem is tervezte a mérges gázoknak harci eszközként való használatát. A finn kormány pedig kijelentette, a maga részéről szívesen hozzájárul: semleges bizottság folytasson le széleskörű vizsgálatot annak megállapítására, hogy az orosz részről emelt vád — a mérges gázok használata tekintetében igaz-e, vagy sem.

HAT UJ FINN REPÜLŐGÉP

(HELSINKI.) (Rador.) Vasárnap délelőtt egyik finn kikötőbe hat új finn repülőgép érkezett. Finnország nemrég 25 új repülőgépet rendelt egyik nagy olaszországi repülőgépgyártótól. A megérkezett 6 új gép, ennek a megrendelésnek első szállítmánya.

A KÜLFÖLDI KÖVETSÉGEK ELKÖLTÖZTEK HELSINKIBŐL

(HELSINKI.) (Rador.) A Helsinkiben állomásozó külföldi követségek legnagyobb része átmeneti jelleggel elköltözött a finn fővárosból és ideiglenesen Grankullába tette át székhelyét.

MOLOTOV 25 ÉVES SZERZŐDÉST KÖTÖTT A FINN „NÉPKORMÁNNYAL“

(MOSZKVA.) (Tass.) Molotov. külügyi népbiztos tegnap közölte, hogy a Kareliában alakult és csupa finn politikai emigránsokból álló, úgynevezett Kuusinnen-féle „népkormány“ 25 éves szerződést kötött. Eszerint a Szovjet elismeri a „népkormányt“, amellyel 25 éves meg nem támadási szerződést köt, melynek alapján:

1. A Szovjet 70.000 négyzetkilométer területet enged át Finnországnak Kareliából.

2. Finnország viszont beleegyezik abba, hogy Leningrád hathatós megvédésének elősegítése céljából 4000 négyzetkilométernyi területet ad át a Szovjetnek.

3. A Szovjet az átadandó területekért 300 millió finn márkát fizet és 150 millió finn márkával kártalanítja külön Finnországot az átadandó területek vasuti hálózataiért.

4. A két kormány a bizottságok által kijelölendő új határokat véglegeseknek ismeri el és azok megvédése céljából 25 éves meg nem támadási szerződést köt.

5. Hangoe-sziget végleg a Szovjet birtokába jut.

6. A Szovjetnek jogában van az átengedett területeken kívül több helyen tengeri és légiflottát fentartani. A területekért bért fizet.

7. A szerződés azonnal életbelép függetlenül attól, hogy azt a finn nemzet jelenlegi vezetői elfogadják-e, vagy sem.

Ugyancsak a Tass közli a Pravda cikkét, amelyben a lap megállapítja, hogy

a hadműveletek november 30-án reggel 8 órakor kezdődtek meg. Ekkor lépett ugyanis akcióba az orosz tüzérség.

Leírja a lap a továbbiak során azokat a nehézségeket, amelyekkel az orosz haderőnek meg kellett küzdenie. A finnek ugyanis mindenütt felrobbantották a hidakat. Önműködő ágyukat és gépfegyvereket helyeztek el és tanácspádkát állítottak fel.

Az egyedüli eredmény — írja a Pravda — Helsinki hatásos bombázása volt, amely tükröztette a finn főváros katonai jellegű összes épületeit.

VOROSZILOFF VETTE ÁT A FŐPARANCSNOKSÁGOT

(MOSZKVA.) (Tass.) A finnek elleni hadműveletek tartamára Vorosziloff marsall átvette a hadsereg főparancsnokságát.

GRANDIT NEVEZTÉK KI A KAMARA ELNÖKÉVÉ

(RÓMA.) (Stefani.) Viktor Emánuel uralkodó a Duce előterjesztésére Grandi gróf igazságügyminisztert nevezte ki a fasiszta kamara elnökévé. Ezt az állást Ciano gróf külügyminiszter töltötte be. Itáliaszerte nagy a megelégedés a kinevezés miatt, amely a közvélemény szerint méltó jutalma Grandi gróf fasiszta párthűségének és évtizedes jószolgálatának.

FELHÍVÁS A HADSZINTÉR NÉMET LAKOSSÁGAHOZ

(BERLIN.) (DNB.) A német kormány felhívást intézett azokhoz, akik a nyugati hadszíntér közelében laktak és lakásaikat lezárva az annak idejéni felhívásra elhagyták a hadi körzet területeit. A felhívás szerint az elhagyott és bezárt lakásokra a katonák elhelyezése miatt szükség van, miért is előnyös lenne, ha az elköltözöttek rövid időre visszatérnének és maguk, vagy megbízottaik útján átengednék lakásaikat. Különben annak teszik ki magukat, hogy a katonaságot hatóságilag segédlettel helyezik el a lakásokban. A felszólítás e hó 10-ét jelöli meg utolsó átadási határidőként.

MI TÖRTÉNIK A RAJNA BALPARTJÁN?

(BRÜSSZEL.) (Rador.) A Rajna vidékén csoportosított német csapatok elosztásával foglalkozva, a La Gazette megállapítja, hogy a német hadsereg két tömbre oszolva a Rajna balpartján

foglal állást a belga határokkal szemben. Elyenképpen minden nehézség nélkül tudnak működni kifejtetni úgy dél, mint nyugat felé. Legújabb jelentések szerint az itt állomásozó csapatok száma meghaladja az egymilliót. A lap megírja azt is, hogy a német hatóságok megtiltották ezen a környéken az utasforgalmat, hogy elkerüljék azt, hogy avatatlan szemek lássák mi történik a Rajna balpartján, Wesel és Koblenz között.

TÜZÉRSÉGI HARC

(PÁRIS.) (Rador.) A pénteken reggel kiadott hivatalos jelentés így szól: Az éjszaka folyamán tüzérségi harcok. Este az ellenség helyi jellegű támadását visszavertük.

20 NAP ALATT 7 NÉMET TENGERALATTJÁRÓ

(PÁRIS.) (Rador.) A Havas jelentése szerint az utóbbi 20 nap alatt francia

hadihajók hét német tengeralattjárót süllyesztettek el.

KÉSZÜLÉK A MÁGNESES AKNÁK ELLEN

(LONDON.) (Rador.) Abból a körülményből, hogy a mágneses aknák egyre kevesebb számú hajót robbantanak fel, arra következtetnek, hogy a német repülőgépeknek nem sikerült nagyszámban mágneses aknákat elhelyezni a tengeren. Illetékes helyen hangsúlyozzák, hogy a mágneses robbanó aknák eltávolítása kielégítő eredménnyel folyik. Francia szakértők olyan készüléket szerkesztettek, amelyekkel eredményesen lehet a mágneses aknákat hatálytalanítani. Ez a készülék felszínre hozza a tenger fenekén rejlő aknát ép úgy, mintha hajó haladt volna el fölötté. Másik, francia mérnökök által ké-

szített készülék a mágneses aknákat a víz mélyén robbantja fel és így semlegesíti hatásukat.

NÉMET HELYZETJELENTÉS MOSZKVÁBÓL

(BERLIN.) (DNB.) A DNB moszkvai tudósítója közli, hogy hivatalos szovjet körök tartózkodnak minden állásfoglalástól. A lapok feltűnő szűkszavúsággal írják az eseményekről, amelyeket olyanokká tüntetnek fel, mintha Oroszország a finn támadások elől védekezne. A Pravda azonban hangsúlyozza, hogy a Szovjet hajlandó lenne a béketárgyalásokra, ha a finn kormány elfogadná a finnországi kommunista párt ajánlatát, amely úgy szól, hogy a Szovjet bizonyos támpontok ellenében területileg kárpótolná Finnországot. Ami a küzdelmeket illeti, általában csak helyi jelentőségűnek mondják, amely egyedül a leningrádi helyőrségre tartozik.

Tetemrehívás a Gruia-uccában

Bertók Sándorné gyilkosa pontról-pontra újra lejátszotta a szörnyű büntetési részleteit — Erős rendőri kirendeltség vigyázott az elvetemült gonosztevő testi épségére, nehogy a tömeg meglincselje

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) December eleji téli délelőtt. A Nap, mint hatalmas aranyrózsza, kinyitva sugárszirmait, megkapóan langyos sugárkéveket hintett szét. A központi rendőrség előtt hatalmas embergyűrű sereglett össze. Kíváncsiak ezrei állott izgatottan a kvesztura előtt és sóvár pillantásokkal várták, hogy láthassák azt az emberi fenevadat, aki páratlan kegyetlenséggel gyilkolta meg és rabolta ki Bertók Sándor mérnök feleségét.

Negyed 12 órakor dr. Horvat rendőr-kvesztor, dr. Rapeanu királyi ügyész, Teodorescu Cicerone vizsgálóbíró, Ursu Victor büntügyi rendőrigazgató körülvéve Tárnoveanu Vasilet, az elvetemült rablógyilkost, kilépnék a kvesztura udvarából. A tömeg idegesen megmozdult és hangos szidalmakkal nyilvánította ki gyűlöletét. A rendfenntartásra kirendelt erős rendőrkordon csak nehezen tudta a rendet fentartani. Dr. Horvat rendőr-kvesztor azonban kézmozdulatokkal és erélyes hangjával fegyelemre intette a zuglódoikat. A bizottság a gyilkost körülvette az embergyűrű előtt, mintegy közszemlére téve őt. A felháborodott emberek szidalmakkal illették és leköpdösték.

A HELYSZINEN

Hat gépkocsi állott elő és a bizottság tagjai a rablógyilkossal együtt felszárguldtak a Gruia-ucca felé. Az Elisabeta 8. szám előtt az autók megállottak. Elsőnek a hátrabeklyözött kező gonosztevő szállott ki a második kocsiból. Utána dr. Horvat rendőr-kvesztor, dr. Rapeanu Grigore királyi ügyész, Teodorescu Cicerone vizsgálóbíró. Egy másik kocsiból Ursu Victor büntügyi rendőrigazgató — akinek előrelátó és céltudatos intézkedései eredményezték, hogy Tárnoveanu Vasile rendőrképre került — majd Marpozan, Serban, Pop Iacob, Muresan Aurel büntügyi kapitányok, Muresan Ioan, a kerületi rendőrség vezetőkapitánya, Rotariu, Palfi, Sabau és több büntügyi detektív követték őket. A gyilkost bevezették az Elisabeta-ucca 8. szám alatti ház udvarára és felszólították: mutassa meg, hogyan akart ott betöréses lopást elkövetni.

A rendőr-kvesztor közbeszólt: — Hagyják, hogy önmagától mutasson meg mindent!

A gonosztevő valóban elismételte mindazt, amit vallomásában beismert. Majd az Elisabeta 20. szám alá vezették, ahol ugyancsak betörést kísérelt meg.

Tárnoveanu itt megjegyezte: — Itt néhány percig megállottam és gondolkodtam, hogy hátha a szomszédos házban sikerülne valamit szereznem. De mégis tovább folytattam az utamat.

Innen a Gruia-ucca 8. szám alatti ház elé vezetett a bizottság. Elmondta, hogy itt is megpróbálta a lopást,

de az ott lakó Farkas Tiborné erélyesen kérdőre vonta, hogy mit keres itt, mire zavartan tovább kullogott. Most már önkéntelenül a szemben levő végzetes színhely felé haladt a gyilkos. Az ügyész rászólt:

— Mutasd meg, hogyan kezdted!... Tárnoveanu elmondta: Délelőtt fél 12 óra lehetett, amikor felment a lépcsőn, amikor be akart kopogtatni az ajtón. De Bertókné éppen abban a pillanatban nyitott ajtót és megkérdezte:

„Végezni akarok“

— Szerszámokat hozok magammal — mondotta — hogy a vizaknát is rendbehozom, mert 12 órára végezni akarok.

Mindezt tört magyarsággal mondotta. Lélekbuvárok számára mindenestre érdekes tünet ez a két szó: „Végezni akarok!“ Ennek a két szónak Tárnoveanu sorsa további kialakulásában még nagy szerepe lesz.

A továbbiak során a gyilkos elmondta, hogy az udvarból távozva a Hója-erdő felé vette útját. Beszéde közben érkezett meg Istrate királyi főügyész és dr. Kernbach Mihály egyetemi tanár, a törvényszéki orvosszakértő. Tárnoveanu folyamatosan tovább beszélt: Negyedóra múlva visszatért és a 7. számú ház udvarán keresztül, mely Bertókéék házat kis ajtóval köti össze — jött be az udvarra. Felemelte a vizakna fedőlapját, lement az aknába és elzárta a csapot. Közben egy szomszédos kislány zöldséget hozott Bertókééknek, mire Tárnoveanu azzal távozott, hogy munkáját befejezte. Mérgelődött, hogy nem sikerült a tervet kivinni és az Elisabeta-ut elején levő kispaciáig ballagott. Itt néhány pillanatig eltűnődött, hogy most már mit tegyen s aztán sarkon fordult és visszatért a mérnök háza felé. Ennél a pontnál az ügyész hirtelen közbeszólt:

A VÉGZETES KÉRDÉS — Na és most mi volt a terved? Milyen céllal indultál harmadszor is vissza?

A gyilkos tetovázás nélkül így felelt:

— Azzal a szándékkal, hogy lesz, ami lesz, zsákmányra van szükségem!...

— Amikor harmadikban beléptem az udvarba, az előszoba ajtaját félig nyitva találtam. Beléptem, az ajtót bezártam magam mögött. Bertókné a konyha közepén állott és csodálkozva kérdezte: mit akarok megint? Azt feleltem:

— Adja ide a pénzét!

Az asszony idegesen rámivalt románul:

— Nu-i bani!... (Nincs pénzem!) — Ekkor erélyesen mondtam neki: „Igen is van pénze és adja ide!“ Bertókné azonban szembeszállt velem.

mit keres? Románul válaszolt, mire az asszony áthívta a szomszédból Zeitner Klárát, hogy tolmácsolja a szavait. Vízvezeteki szerelőnek adta ki magát, mire az asszony oda adta neki a pincekulcsot, ahová le is ment. Néhány percig babrált a csap körül, amelyet lezárta. Utána feljött, de mert Zeitner Klára és édesanyja még mindig Bertóknéval beszélgettek, visszaadta a szerencsétlen asszonynak a kulcsokat.

Ekkor összekaptunk. Torkon ragadtam és letepertem a konyha egyik sarkába. El akartam futni, de Bertókné felugrott, utánam rohant és megfogta a kabátomat, abban a pillanatban, amikor a kezem a kilincsen volt. Kiáltozni kezdett, mire visszafordultam s hogy elnémitsam, torkonragadtam őt. Fojtogattam s eközben jobb kezem gépiesen a mellettünk levő asztalon heverő kés felé nyúlt. Felkaptam a kést és kétszer, vagy háromszor — pontosan már nem emlékszem — a homlokára sújtottam. Az asszony egy-két pillanatra elkábult, de balkezével a kés után kapott, ekkor a torkába döftem a kést és elvágtam a nyakát.

„IGY TÖRTÉNT!“

A gonosztevő néhány percig gondolkodik, közben alaposan szemügyre vette kísérőit, majd így végezte vallomását:

— Minden így történt... Azért mondtam el mindent, hogy minél hamarabb vége legyen ennek a csúnya ügynek...

Elmondotta még, hogyan forgatta fel a lakást, miként vette magához az ékszereket és a készpénzt, majd zsebre vágta a lakáskulcsot, bezárta az ajtón levő biztosítózárat és lassu léptekkel kiment az uccára. Bandukolva haladt a vasutállomásra, ahol a félreeső helyen a kulcsot eldobta.

A helyszíni szemle befejezésével a bizottság elment a vasutállomásra, ahol a gyilkos megmutatta azt a helyet, ahol a kulcsot elhajtotta. Tárnoveanu Vasilet azután visszazállították a rendőrség büntügyi osztályára. Borzalmas ügyében a helyszíni szemle után most már új fejezet kezdődik...

Pap János.

— Nagy részvét mellett temették el Holbán tábornokot. Bucurestiből jelentti a Rador: A Belu temetőben tegnap délután nagy részvét mellett temették el Holbán tábornok, volt hadügyminisztert. Az elhunyt tábornok kitűnő katona volt, s a világháború során többször kitüntette magát.

A kobra és a mongusz

Miféle lelki folyamatok mehetnek végbe valamely gyilkosságra vetemedett ember példának okáért egy ilyen Tarnoveanu Va sile lelkében? Lélek? Kettős értelmű szó. Jelenti az egyén finomabb, szellemibb én-jét. És jelenti a megfoghatatlan, kitapint-hatatlan és mégis jelenvaló ama részét is, amelyen át az érzések, gondolatok, elkép-zelések árama átvetül a valóságba. A leg-több emberi cselekvést megfontolás, elgon-dolás előzi meg. Arra gondolunk: ez vagy amaz, így vagy úgy kellene elintéznünk. MÉR legeljünk a lehetőségeket, számbavevünk minden kedvező és kedvezőtlen körülményt... Berzasztó elképzelni, hogy va-laki gyilkosságra is ilyen körülményesen készüljön fel. Leül valahová, vagy jártá-ban-keltében fűzi ki magában a tenniva-lókat: „Elmegyek ide és ide, így és így fogok fellépni, ezt és ezt mondok és ha a beszéd nem használ, akkor... akkor igen ölni fogok...” Ez a Gruta uccal rablógyilkos azt állítja konok következe-tességgel, hogy ő csak rabolni akart és nem gyilkolni. De ime, mégis: embervér szárad a kezén és a lelkén. Egykedvűen felel a vallató rendőrközegek kérdéseire. „Bementem, pénzt kértem. Szembeszállott velem, nekizugrottam...” No, de hát nem valószínű, hogy ilyen egyszerűen, szinte minden átmenet nélkül peregek volna az események. Ez a bűnbánat nélküli gonosz-tevő nem nagystíliű bűnöző, de lelki alka-ta arra mutat, hogy mindenre elszánt ember. Olyan valaki, aki, ha veszélyeztetve érzi magát, gondolkodás nélkül kész a leg-szörnyűbb eszközöket is alkalmazni béré-nek védelmében. Így történhetett a ször-nyű rablógyilkosság is. Tegyük fel, hogy van valami valóságos bűnös abban a vallo-másában, hogy csakugyan nem azzal a ki-mondott szándékkal ment a Gruta uccába hogy gyilkoljon. Azonban, amikor sarok-ba szorult, mégis ölt. Lélekbuvarók ismer-rik ezt a fajta. Tudják róluk, hogy önma-guknak is hazudni igyekeznek: „Nem akarok gyilkolni, nem akarok embervért on-tani, de...” Rendszerint mindig ezen a „de” szócskán fordul meg az egész. Nem akarnak gyilkolni, de adott esetben ké-szek ölni is.

Ezekkel a bűnöző típusokkal homlok-egyenest ellentétes lelki berendezkedésűek azok az egyének, akik azt a feladatot vál-lalták magukra, hogy megakadályozzák illetve megtorolják a gonosztetteket. A nagy mindenségben sokszor találkozunk efféle jelenségekkel nemcsak az emberi társadalmakban, de az élők másfajta vilá-gában is. A kobra- és a mongusz a legvesze-delmesebb mérgek hullók közé tartoznak. Indiá-ban évenként sok ezerre rug az emberi ál-dozatok száma. De még ennél is jóval több áldozatuk lenne, ha a bölcs és titok-zatos kormányzóerő nem gondoskodott volna a kigyók — és különösen a kobra-kigyók — hatékony ellenfeleiről. Ezek a monguszok. Valami mókuszajta és a mó-kusnál alig valamivel nagyobb állat ez, amely nagyságát és erejét jóval felülmúló ádáz elszántsággal támad a kobrára és igyekszik elpusztítani a veszedelmes hül-lőt. A legtöbb esetben teljes eredménnyel. Ki tudná megmondani, miért gyűlöli a mongusz a kobrát? Nincs erre felelet. De az kétségtelen tény, hogy ahol a kobra-kigyó megjelenik, előbb vagy utóbb ott van a nyomában a mongusz is. Halálos párbajuknak rendszerint ő a győztese.

Ki tudná megmondani azt is, hogy-egy embert mi predesztinál a rendőrségi szol-gálatra. Mert egy bizonyos: hajlam nél-kül senki sem megy semmiféle pályára, tehát a rendőrire sem. Nem kell külön-ebben hangoztatni, milyen veszedelmes és egyéni szempontból a legtöbb esetben mennyire hálátlan mesterség ez. És ime: mégis akadnak derék intelligens, pompás képzettségű emberek, akik valami belső ösztöntől hajtva arra szentelik egész éle-tüket, hogy az ilyen Tarnoveanu-féle kobrakigyókat elpusztítsák, kiirtsák. Itt van például a kolozsvári rendőrség kitűnő kvesztora: dr. Horvat Iosif és a bűnügyi osztály igazgatója: Ursu Victor. Azt mond ják, akik közelebbről szemlélhették a Gruta-uccai rablógyilkosság nyomozásá-nak lefolyását, hogy sem a kvesztor, sem pedig a bűnügyi igazgató attól a perctől kezdve, hogy hírt kaptak a borzalmas go-nosztettéről, mindaddig le nem hunyták a

szemüket, amíg a rablógyilkossal szembe-l, szembe nem állhattak. A mongusz ösztöne ez, a kobrakigyók halálos ellenségéé. Nem nyugodni, nem pihenni addig, amíg a ve-szedelmes individium meg nem szűnt lé-tezni, vagy pedig veszélyeztetel a hizton-ságot.

Amíg ilyen emberek őrzik a törvényt, addig békésen hajthatják álomra a fejü-ket a polgárok . . .

— A doftanai börtönbe szállították át a halálraítelt bukaresti rablógyilkost. Bucu restből jelenti a Rador: Gheorghe Manta, akit egy mernök ellen elkövetett rabló-gyilkosság miatt — mint megartat — ha-lálra ítélték, tegnap este elhagyta a vá-cárestii börtön 13. számú celláját és át-szállították a doftanai börtönbe, ahol be-várja, amíg a halálos ítélet ellen beadott felfolyamodását a legfőbb semmitőszék el-bírálja. Mielőtt elhagyta a halálraítelt celláját, a rablógyilkos azt kérte, adjanak neki papírt és ceruzát. Kívánságát teljesítették. Manta a papírlapra köszönőlevelet írt a vacárestii börtönben lévő rab-társainak, akik önkéntes adományaikkal teremtették elő a legfőbb Semmitőszékhez benyújtott felfolyamodása elkészítésének költségeit.

Erdély földjén csak a felekezeti isko-lákban fejlődhetik ki népünk kulturája

Dr. Varga Béla püspök drámái beszéde az unitárius Egyházi Főtanács ülésén

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Az unitá-riusok legfőbb képviselőtestületet, az Egyházi Főtanács vasárnap délelőtt ült össze dr. Varga Béla püspök elnök-lésével, hogy számbavegye az egyház belső életének eseményeit és letárgyal-ja az időszzerű és megoldásra váró egy-házi és iskolai kérdéseket. Az unitárius kollégium disztermét zsufozásig meg-töltötték Erdély minden részéből ösz-szegyült egyházi és világi főtanácsí ta-gok, akiknek soraiban megjelent a középamerikai Unitá-rius Társulat képviselőjében Miss Rev. Leona Handler lelkesítő is. Vasárnap délelőtt pontban 9 órakor dr. Varga Béla püspök vezetésével be- vonult a Főtanács elnöksége és elfog-lalta helyét. Az elnöklő püspök mellett dr. Kiss Elek püspökhelyettes, Gáll Miklós dr. főgondnok, Árkossy Tamás esperes és dr. Mikó Lőrinc püspöki titkár helyezkedtek el. Általános figye-lem és érdeklődés mellett mondotta el megnyitó beszédét dr. Varga Béla püs-pök.

„A HÁBORUS SZELLEMNEK LAPPANGÓ ERJEDÉSE TÖL-TÖTTE BE A LEVEGŐT!”

„A mai napon először van szerencsém főtanácsí ülést megnyitani — kezdte be-szédét a püspök. — Ezalkalommal szerez-tettel köszöntöm a megjelent főtanácsí ta-gokat. Az elmúlt év október 2-án iktatott be a Főtanács püspöki állásomba. Több, mint egy év telt el azóta, sok nehéz gond és aggodalom között. A körülöttünk zajló életben sok nyugtalanító mozzanat me-rül fel. A háborus szellemnek lappangó erjedése töltötte be a levegőt, bizonyos feszültség tartotta hatalmában lelkünket, amitől még ma sem szabadultunk fel. Ez a körülmény nem volt kedvező ha-tással egyházunk életére. Már elég volt az aggodalmakból, a bizonytalan jövőndő nyomasztó hangulataiból. Vágyunk a bé-késre, az ur szőlőjének csöndes és zavar-talan művelésére, egyházi életünknek az egész vonalon való zavartalanulására. Ezt a folyamatot azonban több körü-lmény gátolta és hátráltatta. S annak el-lenére, hogy a király Öfelsége és magas kormányza kezdeményezésére a folyó év első hónapjában a Nemzeti Ujjászűletés Frontjának megalakulása óta a magyar-ság alkotmányosan belekapcsolódott ebbe a mozgálabba, s a munkából, mely fajunk és nemzetünk jövőjét illeti, kivette a ma-ga részét, talán a külső zavaró körülmé-nyek hátráltatták az egyházi munka me-netét.

Pedig ha valaha, úgy napjainkban tör-téni események sürgetve követelik egy előlétmentes, fentartás nélküli és öszin-te román—magyar közeledés szükségessé-gét. A mai európai kavarodásban két, év-századok óta egymás mellett élő népnek meg kell értenie egymást s nyílt szívvel kell kezdet nyújtania egymásnak. Ennek

A könnyű meghűlést se hanyagolja el, mert tüdőgyulladás okozhat. Nyakára, mellére, hátára azonnal Sloans Linimentet! Ezzel segít a szervezetnek, hogy friss vért árásson, amely eloszlatja a túlulást. A Sloans Liniment adta átható meleg olyan helyi kezelés, mely minden bizalomra érdemes nemcsak hűlés, hanem csúszos fájdalomok, zsába, nyakmerevedés, neuralgia, ficamodás és ütő-cek esetén is. Jó, ha mindig kéznél van egy üveg Sloans.

SLOAN'S LINIMENT
a család gyógygyógyászata

Fokozza A SZERVEZET TEVEKENY-SÉGÉT.

eredménye kell legyen az ellentétek vég-leges rendezése, kiküszöbölése, aminek következményeképpen a mi egyházunk is meg fogja találni zavartalan életfeltéte-leit a többi egyházakkal együtt.”

AZ OKTATÁS KÉRDÉSE

A püspök ezután így folytatta: „Ma még távol állunk attól, hogy teljes megnyugvással nézhessünk egyházunk jö-vője elé. Különösen az elemi oktatás ügye ad okot a legnagyobb aggodalomra. Ifjúságunknak a többi magyar egyházak-hoz mérve is megdöbbentően csekély a száma, 19 százaléka jár felekezeti iskolá-ba, a többi 81 százalék tulnyomó nagy ré-sze állami iskolába jár, ahol csak néhány helyen, s ott is csekély mértékben van magyar nyelvű oktatás a román mellett. Unitárius növendékeink tulnyomó nagy része ilyenformán nem magyar anyanyelvű iskolába jár.

Ebben a tekintetben mi, unitáriusok ál-lunk a legmostohábban leghátul. Tanulóinknak egyötöd része jár feleke-zeti iskolába. A többi 80 százalék igen kis hányada más magyar iskolákba. Tulnyo-mó nagy része, mintegy 138 állami iskolá-ba, melyek között 2 magyar tagozatu, 2 hiányos magyar tagozattal az I.—II. osz-tályban, 7 iskolában szórányosan és ren-delentül heti két órában tanítatják a ma-nyar nyelvet. Ebből megállapítható, hogy az állam unitárius gyermekeink anya-nyelvén való oktatásáról nem gondosko-dók megfelelően.”

AZ ELEMI ISKOLAI OKTATÁS REFORMJA

„A legélesebb fényt kívánom rávetíteni — folytatta a püspök — erre a szomorú körülményre, mert fel akarom rázni a Fő-tanács tagjainak lelkiismeretét, ha rámu-tatok egyházunk jövő fenállásának arra a nagy veszedelmére, amely az elemi okta-tás terén mutatkozik.

Követelő parancs, hogy fogjunk hoz-zá felekezeti elemi oktatásunk újjá-építéséhez.

„Jelen Főtanácsunk a leromlott feleke-zeti oktatás újjáépítésének jegyében ke-l, hogy lefolyjon. Minden egyének háttér-be kell szorúlnia ezzel szembe. Ha fennakarunk maradni, mint er-délyi magyar unitárius egyház akkor ennek a kérdésnek kell szentelnünk minden időnket.

Méltán kérheti számon tőlünk a történe-lem, hogy miért csuszunk le legmélyebb re ezen a téren éppen mi unitáriusok akik a haladás és felvilágosodás eszmé-nyeit oly nagy becsben tartjuk.

Atérvé a kérdésnek értékvágo fon-tosságát, két ízben is felhívást intéztünk az egyházközségekhez, hogy nyújtsanak be kérvényt az egyházi főhatóságokhoz fe-lekezeti elemi iskolák felállítására érde-kben a Nemzeti Ujjászűletés Frontjának magyar tagozata után a magas kormány-hoz való továbbítás céljából.

Erdély földjén soha semmi sem fogja pótolni a felekezeti elemi oktatást. A nének kulturája csak az ilyen isko-lákban fejlődik ki a történelem tanu-

sága szerint, mert csak itt találhatja meg minden nép a maga hitvallásos szülőföldjének szelleméből táplálkozó nevelést és nemzeti nyelvén való ok-tatást.

A kormány figyelmét állandóan ébren kívánjuk tartani a felekezeti oktatás nagy fontosságát illetőleg az ország konszolidá-ciója érdekében is, amelynek a felekezeti oktatás egyik jelentékeny előfeltétele.

Románia népoktatás ügyeinek gyökere-sen meg kell változnia olyan irányban, hogy kielegítse a határain belül élő népkisebbségek lelki és kulturális szük-ségletét, tekintetben tartva anyanyelvét.”

Dr. Varga Béla püspök beszédének be-fejező részében foglalkozott az iparos-ta-nonoktatás sérelmeivel, majd a tanítók és lelkészek államügyét ismertette.

A püspök drámáihatású megnyitójá után Árkossy Tamás aranykörüi lelkész imádkozott, majd

Miss Rev. Leona Handler a közép-amerikai Unitárius Társulat nevében angolnyelvű beszédben köszöntötte a Főtanács tagjait.

Az amerikai lelkész frappáns beszédét dr. Kiss Elek püspökhelyettes tolmácsolta magyar nyelven.

Ezután megtörtént az új egyházi taná-cosok eskütétele, majd a Főtanács tag-jai átvonultak a templomba, ahol dr. Var-ga Béla püspök nyolc ifju lelkészt szer-beit fel. Az ígét ezalkalommal Bálint Ödön udvarhelykőr: lelkész hirdette. Az ünnepélyes lelkészszentelés után folytatta a Főtanács tanácskozásait, s ennek során a különböző jelentéseket terjesztették elő. Dé'ben a kollégiumi tornateremben a főtanácsí tagok közében vettek részt, amelyen a Berde-serleggel Kovács Lajos háromszékkörü esperes mondott beszédet.

A gyűlést délután fél ötkor folytatták. Elsőnek Mikó Lőrinc titkár olvasta fel az Egyházkerületi tanács jelentését. Beje-entette, hogy a nemzetnevelésiügyi mi-nisztérium személyenként és havonta 1000 lej államsegélyt utalt ki a tanítóknak. A jelentés következő része a kényszernyus-gíjazások és az ennek következtében elő-állott helyzet ismertetése volt. A továb-biakban a tanügyi reformokról, a tanítói kénevezésekről, a gazdasági ügyekről, bel-ső ügyekről, a gazdasági iskola kibővítésé-ről, a tanító utánpótlásról, a pénzügyi kér-désről és a nyugdíjintézet kérdéséről szá-molt be.

A jelentés után hozzászólások következ-tek. Lőrinc Zoltán a felekezeti tanítók fizetésrendezésével foglalkozott felszó'alásában. Majd Gálffy Zs'ermond, Mikó's Já-nos, Szolga Sándor, Veress Béla és Pál Béla lelkészek, Kovács Lajos tértek ki felszólalásaikban a jelentés egyes pont-jaira. A felszó'alásokra Ürmösi Károly es peres adta meg a szükséges felvilágosi-tásokat. Szentiványi Gábor a felekezeti iskolák felállításának ügyéhez szólott hoz-zá. Ferenczi Zoltán a tanítói fizetéseknek beszállítását kifogásolta. Mikó Lőrinc tit-kár reflektált a felszólalásokra. Kijelen-tette, hogy

a felekezeti iskolák felállításának ügyében igen kedvező a helyzet, mert Silviu Dragomir kisebbségügyi mi-niszter nagyon előzékeny volt ebben a tekintetben és hathatósan támora-ta az egyházat ebben a kérdésben.

Néhány felszólalás után a titkár meg-választására került sor. Ennek eredmé-nyét lapunk holnapi számában fogjuk kö-zölni.

TESTEDZÉS

A Rapid nyerte az őszi bajnokságot

A Sportul Studentesc legyőzte a Venust! - Vereséggel tért haza Aradról a Victoria - Két pontot hagyott Galacon a Carpati - Döntetlen a Rapid-Juventus és Ripensia-TMAC mérkőzés

Az utolsó bajnoki forduló sem maradt el meglepetés dolgában a többitől. A bajnokjelölt Venus vereséget szenvedett a Sportul Studentesc csapatától s ezzel kiengedte kezéből az őszi elsőséget. A Victoriának sem hozott semmi jót az utolsó forduló: kikapott az AMTE-től és ezzel nem javított helyzetén. Temesváron nagy küzdelem volt a Ripensia-TMAC mérkőzésen, amely végül is döntetlenül végződött. Ugyancsak osztozkodás volt a bajnoki pontokon a Rapid és a Juventus között is. Az idény elején oly szép sikereket arató Carpati vereséget szenvedett Galacon, de mindkét pontjába került a resicai kirándulás az Unirea Tricolor csapatának is.

AZ UTOLSÓ NÉGY PERCBEN VESZITTE A VICTORIA

(ARAD.) AMTE—Victoria 2:1 (1:1). 1200 néző, bíró: Humiade. A Victoria végig egyenrangú ellenfele volt a munkáscsapatnak. A mérkőzés sorsa az utolsó négy percben dőlt el az AMTE javára. Góllövők: I. f. 11. p. Cocuban II. 0:1, 31 p. Szaniszló II. 1:1, II. f. 41 p. Betrin.

DÖNTETLEN A KÉT TEMESVÁRI CSAPAT TALÁLKOZÓJA

(TEMESVÁR.) Ripensia—TMAC 1:1 (1:0)

4000 néző, bíró: Crutescu. Az eredmény megfelelő a mutatott játéknak. Az első fél időben a Ripensia, szünet után a TMAC volt a többet támadó fél. A TMAC csapatában Chiroiu helyén Reuter játszott háttérben, akinek helyében viszont az egykori válogatott Possák ugrott be. Góllövők: I. f. 21 p. Marksteiner, II. félidő 31. p. Possák.

KILENC GÓL RESICÁN

(RESICA) UDR—Unirea Tricolor 5:4 (2:2). 1500 néző, bíró: Oltean. Hatalmas küzdelemben dönt el a mérkőzés sorsa. Góllövők: Zsuzsik (2), Păcurariu (2) és Schira, illetve Kovács (2) és Alexandrescu (2).

NEM MENT A JÁTEK A NAGYBÁNYAIKNAK

(GALAC) Gloria CFR—Carpati 1:0 (1:0) 2000 néző, bíró: Ceureanu. A galaci csapat szerencsével győzött a váratlanul formáján kívül játszó nagybányaiak ellen. A győztes gólt az első félidő 28. percében Dénes lőtte.

BAJNOKVERÉS BUKARESTBEN

(BUKAREST.) Sportul Studentesc—Venus 3:2 (2:1). 7000 néző, bíró: E. Kroner.

A diákoscsapat megérdemelten győzött. A gólok sorrendje ez volt: 25. p. Drăgan 1:0 37. p. Popescu 2:0, 39. p. Bodola 2:1, II. f. 11 p. Drăgan 3:1, 41. p. Humis 3:2. A 25. percben Humis egy 11-est ellőtt.

DURVA MÉRKŐZÉS KIALLÍTÁSSAL

(BUKAREST.) Rapid—Juventus 2:2 (0:0). 3000 néző, bíró: Vuia. A két csapat igen durva mérkőzést vívott, ugyhogymindkét csapatból 2—2 játékost kiállított a bíró. Góllövők: II. f. 4 p. Bogdan, 16. p. Praszler, 18 p. Auer (11-es), 43 p. Praszler (11-es).

ITT AZ ŐSZI EREDMÉNY!

1. Rapid	11	6	3	2	31:15	15
2. Ripensia	11	5	3	3	19:16	13
3. TMAC	11	5	3	3	18:20	13
5. Venus	11	6	1	4	29:13	13
6. Carpati	11	5	1	5	16:16	11
7. UDR	11	3	5	3	17:20	11
8. AMTE	11	5	0	6	15:16	10
9. Unirea Tricolor	11	4	2	5	17:22	10
10. Gloria CFR	11	4	1	6	12:29	9
11. Victoria	11	2	3	6	9:13	7
12. Juventus	11	1	5	5	15:24	7

A Hungária nyerte az „örök rangadót“

(BUDAPEST.) Az utolsóelőtti bajnoki forduló legnagyobb eseménye a Hungária—Ferencváros rangadó volt, amelyet Hatalmas küzdelem után ezúttal a Hungária nyert meg. A Ferencváros szerencsétlen mérkőzést vívott. A játék első részében fölényben volt, de csatárai sorra hibáztak, sőt még egy tizenegyest sem tudtak értékesíteni. Hatalmas küzdelem után a Kispest is leadott két pontot a Törökvisnek s így a kispestiek őszi elsősege komoly veszélybe került. A nap harmadik szenzációja az Ujpest pontvesztése a Szegeddel szemben. A többi mérkőzéseket favoritok nyerték.

Hungária—Ferencváros 3:0 (1:0). Tíz-ezerfőnyi közönség nézte végig az „örök rangadót“, amely igen nagy küzdelemben dönt el a Hungária javára. A Ferencváros szerencsétlen mérkőzést vívott. Az első negyedórán pergetőz alatt tartotta a Hungária kapuját, de a zöld-fehér csatároknak nem ment a góllövés. Amikor Dudás megszerezte a Hungáriának a vezetést, a Ferencvárosnak még alkalma lett volna egyenlítani, Pósa azonban egy tizenegyest a kapus kezébe rugott. Ettől kezdve a Hungária fokozatosan előrelendült s a második félidőben előbb Turay, majd Bély lőtték a gólokat.

Törökvis—Kispest 3:1 (1:0). A Kispestiek fölényeskedése megbosszulta magát. A lelkes Törökvis nagyszerűen felismerte az ellenfél könnyelmű játékát s megérdemelt győzelmet aratott Király, Palatius és Magyar góljaival. A Kispest részéről Kinccs volt eredményes.

Szeged—Ujpest 0:0. Tavaszias időben, sportszerű keretek között folyt le a két csapat találkozója Szegeden, amely nagy meglepetésre gólnélkül fejeződött be.

Elektromos—Kassai AC 4:2 (2:0).

Haladás—Szolnok 2:1 (1:1).

Bocskai—Taxisok 2:1 (1:0).

AZ UJPEST A MÁSODIK HELYRE KERÜLT

1. Kispest	11	7	2	2	34:17	16
2. Ujpest	11	6	4	1	30:17	16
3. Szeged	11	7	2	2	25:16	16
4. Hungária	11	6	3	2	30:17	15
5. Ferencváros	11	7	—	4	35:23	14
6. Törökvis	11	6	2	3	23:19	14
7. Elektromos	11	5	2	4	22:24	12
8. Haladás	11	5	1	5	23:22	11
9. Bocskai	11	5	1	5	19:30	11
10. Szolnok	11	3	—	8	16:24	6

11. Gamma 10 2 2 6 13:22 6
12. Kassai AC 11 2 2 7 14:31 6
13. Taxisok 11 2 1 8 17:32 5
14. Nemzeti 10 2 — 8 15:24 4

Játék nélkül nyerte meg az Univerzitatea ligabajnoki mérkőzését a Monopol ellen

(KOLOZSVÁR.) Univerzitatea—Monopol 3:0. A mérkőzést az egyetemi csapat játék nélkül nyerte meg. A Monopol ugyanis nem jelent meg a mérkőzésen. Dr. Dán játékvezető az Univerzitatea játékosaival 15 percig várakozott a pályán, s mivel a marosvásárhelyi csapat nem jelent meg, az egyetemi csapatot jelentette ki győztesnek.

(ARANYOSGYÉRES.) Sodronyipar—RMTE 1:0 (1:0). A győztes gólt az első félidő 16 percében Cézár lőtte.

(NAGYVÁRAD.) Törökvis—Olímpia 3:1 (1:1). A mérkőzés sorsa nagy küzdelem után dőlt el a nagyváradi csapat javára. Góllövők: Balu, Milák, Tóth, illetve: Nasturean.

Itt a Román teniszlista. 1. Tănăsescu, 2. Caralulis, 3. Schmidt, 4. Badin, 5. Erős, 6. Rurac, 7. Pusztay, 8. Botez, 9. T. Badin, 10. Benedek.

Szabaddalábra helyezte a kolozsvári törvényszék Eusebiu Popovici bukaresti képviselő gyilkosait

A becsület útjára akarnak lépni a súlyosan megtevedt fiatalok büntetését

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Az utóbbi évek országos viszonylatban is egyik legszenzációsabb bűnügyének utolsó felvonása játszódott le a kolozsvári törvényszék negyedik tanácsa előtt. Emelkezetes még, hogy 1934-ben Popovici Eusebiu képviselőt egy reggel holtan találták meg bukaresti villájának hálószobájában. A hatósági vizsgálat, illetve a boncolás megállapította, hogy a képviselőt négy revolverlövessel ölték meg. A tettesek a lakást felforgatták

Resica tornászal legyőzték Kolozsvárt

(KOLOZSVÁR.) A Resica—Kolozsvár városközi tornászviadalt nagy érdeklődés mellett bonyolították le az unitárius kolégium tornacsarnokában. A női- és férfiszámokból álló versenyt végeredményben Resica tornászai nyerték meg 934,97 ponttal. Kolozsvár tornászai 892,29 pontot szereztek. A részletes eredmények a következők:

Férfi csapatverseny: 1. Resica 613,06 p.
2. Kolozsvár 593,15 pont.

Női csapatverseny: 1. Resica 321,91 p.,
2. Kolozsvár 299,14 pont.

Férfi egyéni: 1. László András UEC 114,63 pont, 2. Ludu Echo 113,90 pont, 3. Draghici Resica 113,04 pont.

Női egyéni: 1. Dobosánné Resica 58,12 pont, 2. Berkovits Sári Echo 57,06 pont, 3. Draghici Resica 55,79 pont.

A két város tornászainak mérkőzését vasárnap délelőtt a Magyar Színházban rendezett szimpompás tornászünnepe zárta be, amely dr. Chirila Ioan munkatügyi vezérfelügyelő védnöksége alatt folyt le. A tornászünnepeknél nagy sikere volt.

Echo—KMSC 5:1 (0:0). I. oszt. bajnoki. A börtvényi csapat második félidőbeli jó játékkal verekedte ki a győzelmet. Góllövők: Bakos (4), Mircea, illetve: Poklósi.

Haggibbor—Napoca 2:0 (2:0). II. oszt. bajnoki. A mérkőzés még az első félidőben eldőlt a Haggibbor javára. Góllövők: Rosner és Gara.

CFR—KAC 3:1 (2:1). Ifjúsági bajnoki.

nul viselkedett és apja kérdésére elárulta magát. Az előkelő bukaresti lakos kötelességének tartotta, hogy fia vallomását azonnal az ügyészség tudomására hozza. Az ügyészség rendelkezése a rendőrség a két kisdíákot letartóztatta. Rascan Ioan és Tinescu Ioan a vallatás során be is ismerték, hogy a képviselőt ők gyilkolták meg. Elmondották, hogy sok kalandorfilmeket láttak és nagyon sok detektívregényt olvastak. Ezek hatása alatt fogamzott meg bennük a gondolat, hogy megválnak az „egyhangu, szürke“ életmódtól és rablóbandát alakítanak. A banda meg is alakult, amelynek egyelőre csak két tagja volt. Tevékenységük első színelőadásán Eusebiu Popovici villáját szemelték ki, mert úgy tudták, hogy a képviselő fűrdőhelyen tartózkodik. Az ablakon keresztül be is hatoltak a villába, ahol abban a tudatban, hogy az lakatlan nyugodtan garázdálkodtak. A hálószobába érve azonban földbegyökerezett lábball pillantották meg az ágyban alvó képviselőt, aki a szokatlan zajra éppen ekkor ébredt fel álmából. Kiugrott az ágyból és rátámadt a hivatalos vendégeire. A két megrémült középiskolai tanuló ekkor revolvért rántott és négyszer lőttek rá Eusebiu Popovici képviselőre, aki holtan esett össze. Ezután már csak a menekülés maradt hátra.

Az ilfovi törvényszék a két gyilkos gimnázistára súlyos büntetést szabott ki, amit felsőbb bíróságok is megerősítettek. A büntetés kitöltésére Rascan Ioan és Tinescu Ioan a kolozsvári fogházba küldték.

A napokban a két fiatalok ügyét kérvényt terjesztett a törvényszék elé, melyben feltételes szabadlábra helyezést kértek. A tárgyaláson dr. Munteanu Ion ügyvéd az új büntető törvénykönyvre való hivatkozással fenntartotta az elítéltek kérését, rámutatva arra, hogy a büntetésük kétharmadát már mindketten kitöltötték. A két fegyenc az elítélő év alatt a börtönben példás magaviseletet tanúsított, szorgalmasan dolgozott, amiről a börtönbizottság bizonyítványa is tanuskodik és a bizottság szintén szabadlábra helyezést ajánlja. A két, súlyosan megtevedt diák a jövőben be akar lépni a becsületes emberek sorába és minden törekvésük az lesz, hogy további életükben helyrehozassák, amit gyermekes meggondolatlanságukkal az emberi társadalom ellen vétettek.

Az ügyész azonban a védőügyvéd kérésével szemben állást foglalt és az elítéltek kérésének elutasítását javasolta. A törvényszék hosszas tanácskozás után meghozta határozatát, amellyel visszaadta Rascan Ioan és Tinescu Ioan szabadságát. A törvényszék döntése ellen az ügyész felebbezést jelentett be. Ezután jogi vita fejlődött ki, hogy az ügyész felebbezése folytán a feltételes szabadlábra helyezést kérő foglyok a felsőbb fórum határozatáig fogságban maradnak-e, vagy sem? Dr. Munteanu ügyvéd álláspontja az volt, hogy az ügyész felebbezése nem állíthatja meg a feltételes szabadlábra helyezési eljárást. A törvényszék a védelem álláspontját elfogadva, a foglyok szabadlábra való helyezését ismételen elrendelte. A két diák már el is hagyta a börtönt.

(Ilya)

Rádió

KEDD, december 5.

Bucuresti 7: Reggeli műsor. 12: Pontos időjelzés, vízállásjelentés. 12:10: Stanescu zenekara. 13: Déli zene. 13:30: Lemezek. 19:17: Thibaud Cortot és Casals lemezek. 19:50: Hírek. 20:15: Bujor Rodica román dalokat énekel. 20:45: Hírek. 21: Ciolan zeneszerző művei. 22:10: Hírek. 22:30: Prunner zongoraművész hangversenye. — 22:50: Lemezek. 23:45: Hírek, majd hírek magyar nyelven, utána könnyű zene. Budapest I. 7:45: Torna, hanglemezek, étrend. 11: Hírek. 11:20: Felolvasások. — 13:10: Balladajazene. 13:40: Hírek. 14:30: Zenekar. 15:30: Hírek. 16:10: Előadás. — 17:15: Háztartási tanácsadó. 17:45: Hírek. 18:15: Zongoraverseny. 18:45: Felolvasás. 19:05: Szalonzene. 20:15: Hírek. 20:25: Helyszíni közvetítés. 20:45: Fim-est. 21:45: Sport-előadás. 22:15: Cigányzene. 22:40: Hírek. 23:05: Vonósnyegyes. 24: Hírek. — 24:20: Cigányzene. 1:05: Hírek.

Mátrai Béla riportja:

A szerelem mindent legyőz

vagy

a levélbélyeg diadalmas pályafutása a szerelmes cselédleánytól a nemzetközi posta-szövetségig

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Az 1832 év egyik szürke és egyáltalában nem nevezetes napján történt, hogy postás kopogtatott egyik londoni fogadó ajtaján. Szurtos, de csinos fiatal cselédleány nyitott ajtót. A postás levelet kézbesített. A leány átvette a levelet, figyelmesen nézte a levél jobb sarkában irt furcsa krix-kraxokat, aztán kijelentette, hogy a portó díjat nem tudja megfizetni. A postás méltatlankodva hümmögött, aztán eltávozott. A leányt nem bántotta ez a fordulat. Boldogan mosolygott és vidáman fogott neki további munkájának.

A szerelem mindent legyőz...

A jelenetnek szemtanúja volt az egyik korcsmában időző vendég: Rowland Hill londoni kereskedő, akinek a jelenet szegét ütött a fejébe. Furcsa — gondolta magában — a postás kézbesítetlenül vitte vissza a levelet, a lány ennek ellenére mégis jókedvű, azt lehet mondani boldog. Kikérdezte a leányt, aki elmondotta, hogy régóta udvarolgat neki egy legény, akivel szorgalmasan leveleznek. De mivel ez jelentős pénzbe került volna, úgy egyeztek meg, hogy kifognak a postán. Akkoriban ugyanis azt volt a szokás, hogy nem volt bélyeg a leveleken, hanem az átvevő fizette a portó-díjat. A leány és a fiu primitív titkos írást állítottak össze, a jeleket a levél jobb sarkába írták. A postás jött, a leány elolvasta a jeleket, majd kijelentette, hogy a portót nem tudja kifizetni.

Egy ötlet megszületik...

A két szerelmes egyszerű, de mégis zseniális levelezése komolyan meggondolkoztatta a kereskedőt. Gondolatai írásban kristályosodtak ki: emlékiratot szerkesztett és azt az alsóház egyik bizottságának nyújtotta át. Az emlékirat címe ez volt: Postareform, annak fontossága és kivihetősége. Ebben az emlékiratban szerepelt először a bélyeg leírása és alkalmazása a következő mondatokban: A levélpontó beszédének nehézségét el lehetne kerülni, ha egy kis darab papírt, amelynek a hátsó részét ragasztóval vonják be, ráragasztanák a levélre. Ezt a kis papírdarabot megfelelő pénzért a feladónak kellene megváltania. Az új ötletet nagy lelkesedéssel fogadták és 1840-ben megjelent az első bélyeg. A kereskedő egyszerre híres ember lett, a szerelmesek ötlete szerencsét hozott neki. Röviddel később ő lett a brit birodalom főpostamestere.

Megalakul a nemzetközi Posta-Unió

Az első bélyeg a világon Viktória királynő képét viselte — mondja a bélyegyűjtő, akihez utunk elvitt és szinte gyöngéden simogatja meg vasikos bélyeg katalógusát. Ezt kétféle kiadásban hozták forgalomba. Az egyik egy pennys fekete színű, a másik a két pennys kék színű volt. Ma egy ilyen le nem pecsételt bélyegért 4500 lej, egy lepecsételt pedig 15.00 lej adnak a gyűjtők.

A bélyeg használatát rövidesen átvették az összes országok és a bélyeg néhány évtized alatt fényes karriert futott be. 1874-ben tanácskozással ülnék össze a világ összes bélyeghasználatos nemzetei és megalakítják a nemzetközi Posta-Uniót. Ebbe belépett minden állam, egyetlen ország, Libéria kivételével.

Szekula ur üzletét szímatol...

Miért? Azért, mert a kis ország vezető körei jó bevételi forrásnak találták a bélyegnyomatást és ennek a jogát eladták egy ma Londonban élő magyar kereskedőnek. Szekula ur, a kereskedő bizonyos összeget fizet a kis államnak és ezzel szemben szabadon bocsátja ki bélyegét akkor és ott, amilyet akar. Ez tömérdek pénzt jelent neki, mert alig néhány száz példányban nyomtatja a bélyegeket, amit aztán hallatlan áron vesznek meg a bélyegyűjtők. De mivel ez az eljárás nem egyezett meg a nemzetközi Posta-Unió által lefektetett szabályokkal Libériát nem vették fel a szövetségbe. Ez nem sujtja érzékenyen a jó libériaiakat, akik nagyon keveset leveleznek, de annál többet keresnek Szekula urtól, aki viszont belőlük gazdagodik.

A jubileumi sorozatok

A londoni kereskedő által feltalált bélyeg nemcsak az angol birodalomnak, hanem a többi államoknak is egyik legfőbb jövedelmi forrása lett. Később rájöttek arra, hogy a jövedel-

A bélyeg és a történelem

A bélyeg kibocsátása szoros összefüggésben van a történelmi eseményekkel és sokszor egy-egy bélyeg maga a történelem. Ilyen például a szlovák kormány által még a független ség előtt kibocsátott Hlinka bélyeg. Ezt akkor nyomtatták, amikor a szudeta események után Szlovákia autonómiát kapott. De forgalomba sem bocsátották, jött az összeomlás és az autonóm Szlovákiából független Szlovákia lett. Mit csinált a szlovák posta? A Posta Csehszlovénia feliratú Hlinka arcképes bélyegeket Szlovák Posta felirattal felülbélyegezte. Ma ezeknek a bélyegeknek, ha le vannak pecsételve, jelentős az értékük.

Elrejtett Masaryk arckép a cseh-morva bélyegeken

Nagyon érdekes a cseh-morva protektorátus nemrégiben kibocsátott de elköszött bélyegsorozatának története. A bélyeg tervezője ugyanis a bélyegen, amely Karlstein várát ábrázolja a felhők közé berajzolta Masaryk arcvonalát — amit figyelmes néző hamar felfedezett — a hegy aljában levő bokrok közé pedig a régi Cseh szlovákia körvonalait. Páratlan ötletét letartóztatással jutalmazták a német hatóságok és a sorozatot elkobozták.

met még gyarapítani is lehet. Ekkor kezdtek forgalomba hozni az ugynevezett jubileumi sorozatot korlátozott számban, ami azt jelentette, hogy az ilyen bélyegek ára horribilisán megnövekedett. Az első jubileumi sorozatot Romániában bocsátották ki 1891-ben I. Károly király uralkodásának 25. évfordulóján. Ezt a példát átvették a többi európai államok és ma vannak olyan országok, ahol derűre-bonura gyártják a jubileumi sorozatokat. Lichtenstein hercegségnek fő jövedelmi forrása a bélyeg. A polgárok nem fizetnek adót, a kis állam szorgalmasan gyártja a sorozatokat. Még repülő-sorozata is van, holott repülőforgalma egyáltalában nincs.

Maga az ötlet egyébként nem új, mert hasonló eset történt Szerbiában a Karagyorgyevics dinasztia uralomra lépésének alkalmával. Itt a bélyegeken, ha azt megfordították, az ellenzéki család, az Obrenovicsok vezérének arcképét lehetett felfedezni.

Danzig ist Deutsch...

Danzig már a német birodalomhoz való csatolása előtt elkészítette az ezt az alkalmat megörökítő bélyegét. Mikor a német csapatok bevonultak, akkor a következő feliratot ütötték rá: Danzig ist Deutsch — Danzig német föld. Mikor német csapatok bevonultak a szudétavidékre, akkor a következő felirattal látták el a bélyegeket:

KARÁCSONYI SPORT-VONAT BUDAPESTRE

Utlevél nélkül!

Az utazáson mindenki részt vehet. Beiratkozáshoz csak egy személyazonossági igazolvány szükséges.

A KÜLVONAT CLUJRÓL DECEMBER 26-ÁN reggel 10.15-kor indul, Budapest Nyugatira érkezik aznap 23 órakor. Budapestről visszaindul január 2-án reggel 6.30, Clujra érkezik 20.45 órakor.

AZ UTAZÁS ÁRA 2150 LEI személyenként, oda-vissza, számozott III. oszt. vagonokban. Gyermekeknek 10 évig 1350 lej.

ÉTKEZŐKOC SIT is csatlolunk a karácsonyi sportvonathoz. A budapesti szálloda és ellátás költségei lejben fizethetők.

BEIRATKOZÁSNÁL SZÜKSÉGES SZEMÉLY ADATOK:

1. Az utas neve, 2. foglalkozása, 3. lakcíme, 4. születésének helye és éve, 5. személyazonossági igazolványának száma, 6. hol fog megszállni Magyarországon (város, ucca és kinnél), 7. Ki fog-e szállani Csabán, Mezőturon, Szőlőkon, Ceglédén, vagy Pestig megy, 8. és ki kell fizetni a teljes részvételi díjat. **VIDÉKIEK:** fenti adatokat levélben is közölhetik, a pénzt pedig postautalványon küldhetik be.

Beiratkozási határidő: December 16-án estig.

Kizárólagos beiratkozási helyek:

Wagons Lits / Cook || ECONOMIA

Menetjegyiroda,
Cluj, P. Unirii 18.

Menetjegyiroda,
Cluj, P. Unirii 23.

Wir sind frei — Szabadok vagyunk. Maga a Vatikán sem mentes az ilyen módszerek alkalmazása alól. XI. Pius pápa halálát követő napon a következő felirattal látták el a vatikáni bélyegeket: Sede vacante — ami azt fejezi ki, hogy a pápai szék megüresedése alkalmával kerültek ezek a bélyegek forgalomba. Mikor az új pápát megválasztották, a régi bélyegek kerültek forgalomba.

Botrány a meztelen Maya körül

Spanyolországban a híres festő, Goya halálának évfordulója alkalmával bélyegét hoztak forgalomba, amely egyik híres festményét, egy meztelen nőt ábrázolt. A kép felírása a következő volt: „La Maya nuda” és annak forgalomba hozatala után társadalmi körök heves harcot indítottak, hogy a szeméretlen bélyeg visszavonják. A harc eredménytelen volt, a kép ritkaság lett. Kolozsvárra is elkerült belőle egy pár darab és az egyik ismert bélyegyűjtő, aki mesterségére nézve fényképész, remek trükkfelvételt csinált. Lefényképezte és megnagyította a bélyegét és a nő háta mögé fényképezte magát, amint magyítóval vizsgálja a nőt. A képből több darabot készített, amelyek közül számos külföldre került és technikai kivitelénél fogva nagy feltűnést és sikert aratott.

Bélyeg, mint nemzeti adomány

A legértékesebb bélyeg a ritkaságok. Minden gyűjtő ezekre vadászik és néhány közülük vagyontakarót ér. Ilyen például a híres Mauritius bélyeg, amelyet 1847-ben bocsátottak ki, melyből két lebélyezett példány van és mindegyik milliókat ér. Ilyen a német kisállamok bélyegsorozata, a bolgár király házassága alkalmából kibocsátott sorozat, amelyből csak a meghívott vendégek kaptak, a román Ökörfej-bélyeg, a magyar könyvnyomtatás bélyeg, a tangeri szabad város bélyegei, a megyillkolj Dolfuss arcképét viselő 10 shillinges bélyeg, melyet az Anschluss után elkoboztak a németek, az egykori angol sziget, most német erősség: Helgoland bélyegei, Grönland 1939-ben kibocsátott jegesmedvét ábrázoló bélyeg és számtalan más nevezetes történelmi vagy politikai eseményt megörökítő bélyeg, amelyeknek a körülményektől adott érdekességük van. Ilyen érdekes és ritka bélyeg, amelyet az uruguayi labdarúgó játékosok kaptak, amikor megnyerték Párisban a világ-bajnokságot. Külön a 11 játékos és 7 tartalék számára nyomattak 18 bélyeg. A játékosok fantasztikus összegeket eladták a bélyegeket és még ma is annak árából élnek.

Kétmillió bélyegyűjtő egyesület

Az első bélyeg forgalombahozását követő években már meg is indult a bélyegyűjtő-mozgalom. Ma mintegy 2 millió egyesület működik, számtalan bélyegyűjtő (szaklap jelenik meg és az angol királytól kezdve a kifutóig mindenki bélyegét gyűjt. Mindenféle bélyeggyűjtési nehézséget. Ezért ma a bélyegyűjtők inkább specializálják magukat. Van, aki világrészek bélyegét gyűjt, más egy államcsoporthoz, harmadik egy-egy államé. Vannak, akik tévnyomatokra vadásznak, vannak, akik a sportbélyegeket részesítik előnyben, mások államfők képeit viselő bélyeggyűjtők. Vannak közismert nemzetközi bélyegkereskedő cégek, közismert bélyegyűjtők és a francia rádió kéthetenként bélyegyűjtő szakórát tart. Megállapították, hogy évente 90 ezer kiló, mintegy egy milliárd darab bélyeg cserél gazdát a kezű bélyegyűjtő kezében.

Ime ez a bélyeg aránylag rövid, de diadalmas pályafutása. Enyves cédula, nemzetközi Posta-szövetség, „Danzig német föld”, Masaryk arca a felhők között, milliárdok gazda-cseréje, gyűjtők álmatlan éjszakái, történelem, nemzeti ajándék, mamuth csere-cégek, nemzetközi levelezés, szaklapok, albumok, színes apró bélyeg remekművek, nemzeti jövedelmi forrás, erkölcsostrány. És mindez azért, mert Rowland Hill ur, kíváncsi volt és egyszer egy londoni legény egy cselédleányt nagyon, de nagyon szeretett.

Apróhirdetések

APRÓHÍRDETESI ARANK: Szava-
ként 2 lej, vastagabb betűkkel 3 és 4 lej,
első szó 3 lej. Állást keresőknek első szó 2
lej, többi 1 lej. Jelíges és cinnél-
küli hirdetések kezelési díja 5 lej.
Csak portózott jelíges leveleket továbbít-
unk és csak válaszbélyeggel ellátott le-
velekre válaszolunk. Apróhirdetéseket
csak a közlési díj előzetes lefizetése mel-
lett vesszünk fel. Támpéldányt nem adunk.
Hivatalos óra reggel 8-tól este 7-ig. Hírde-
téseket aznapi megjelenésre csak délelőtt
10 óráig vesszünk fel.

VILLANYONDOLÁS külföldi mód-
szerrel és szerekkel. Csak párolva és nem
kiszáritva. 14 perc alatt előállítva, a haj
fényt és hullámot kap. Nyolc havi garan-
cia. Már csak 150 lejtel. Reg. Ferdinand
30. Hölgyfodrászszalon. (2919)

ADÁS-VÉTEL
ARANYFOGAKAT, ékszereket, brilliáns
és gyémánt köveket megveszek. Takaré-
kossági könyvecskére kiszolgálók. Rosner
ékszerész Cluj, Cal. Regele Ferdinand 114.
(T2683)

SCHIMBÁSLOVAK Háránknál kapha-
tók. Str. Băii Someşeni, Telefon: 36-23.
(2935)

Maradék-szövetek
nagy mennyiségben érkeztek, férfi szövet
újdonságok Sámuel maradéküzletbe, Str.
Măloasă 19. Regal kávéház mögött.
(8590)

LEGMAGASABB árért veszek ócska
réz fürdőhengereket, üstöket és minden-
féle fémet. Szaniszló, P. Stefan cel Mare
17. Telefon 13-24. (3034)

OLCSÓ TŰZIFA-PERIS
eladja Státus erdőben termelt prima szá-
raz hasábos fát. Egy öl 980 lej. Ugyanez
1000 kgr. vágva 690 lej telepen átvéve.
Str. Gării 19-a. (6857)

ZINK-hulladékot 10 kgron felül, min-
den alakban állandóan vesszünk. „Triumf”
gyár, Cal. Dorobanţilor 118. (Telefon.
10-79. (7658)

AUTÓBUSZ, 24 személyes, prima gu-
mikkal, nagyon jó állapotban eladó. Str.
Reg. Maria 36. Autocomerţ. (8293)

FÜRDŐKÁDAT, öntöttvasból, zomán-
cozva, megvételre keresek. Cím a kiadó-
ban. (8147)

VILÁGOS háló és könyvszekrények
eladók. Piaţa Unirii 7., első emelet, Apar-
tement 4. Megtekinthető 11-1 óráig.
(7694)

**Szép női és gyermekcipőket a legolcsó-
ban csak a**

„POPULAR“-ban
vásárolhat.
Calea Regele Ferd. No. 10. Az udvarban.

JÓÁLLAPOTBAN levő borszűrőt kere-
sek circa 50 literig. Sallak cég, Cluj
(8464)

NŐI hócsizma 37-es, jó állapotban el-
adó. Str. Kogălniceanu 8. kapu alatt, jobb
ra: 2. ajtó, déli órákban. (8553)

HARISNYAKÖRKÖTŐGÉP, finom hen-
gerrel eladó. Cím a kiadóban. (VT3077)

ELADÓ Tordán, gyárak közelében, Mo-
ţilor 1. 2x2 szoba, konyha, fürdőszoba, ve-
randa és üzlethelyiségből álló házhely. Ér-
telkezni: Cluj, General Joetas 31., Apart.
4. (V8576)

ÉRETT trágját megvételre keresek. Str.
Gen. Poetas 5. (8595)

MODERN gyermekkocsi eladó. Str.
Fierului 86. (8572)

ELADÓ ötven darab fehér és ötven
darab fekete egyéves mangalica tenyész-
koca. Papp Ferenc, Iclod, jud. Someş.
(8564)

1000 darab literes üveg eladó. Str. Mă-
răseşti 25., üzlet. (8580)

VESZEK jókarban lévő nem súlyos-
tós karikahajós Singer női varrógépet.
Cím: Reg. Carol II. 33. Abodi. (8583)

ELADÓ jókarban lévő fürdőkádat cimplé-
ből és egy szép csiszolt, fürdőban lévő fő-
zőkemenccel. Str. Scurta 5. (8451)

PERZSASZŐNYEGEK, kereszthuro-
s zongora és pianino, antik szalon és vitrin
olcsón eladók Sternbergnél, Str. Reg. Ma-
ria 29. (8587)

FÉRFIFEHÉRNEMŰ részletfizetésre
kapható. Cal. Decebal 10. (8593)

INGATLAN
ELADÓ 15 km.-re Kolozsvártól 30 hold
12 éves erdő 200.000 lejért. Érdeklődni:
Biroul „Incederea” Piaţa Unirii 18. Te-
lefon: 23-32. (8469)

EGY jóvedelmű házat keresek megvé-
telre 100.000-120.000 lejig. Bővebbet: Reg.
Ferdinand 121. üzletben. (8591)

FRUSKA

Barry Connors világhírű vigjátéka

A fruska, a család legkisebb leány-
gyermeké, egyáltalán nem kedvence
sem a mamának, sem az idősebb nő-
vének. Apjának szemefénye ugyan,
de ez keveset használ neki. Mert az
apa maga is elnyomott rabszolga eb-
ben a családban, s a zsarnok feleség
kenyérkereső háziállata, s így nem tud
ja megvédelmezni a kis fruskát az
anya és az elkényesztetett nővér szá-
kadatlan bántalmaival szemben.

A kis fruska azonban 18 éves leány-
nyá serdül és önállósítja magát. Ere-
deti, frappáns ötlettel magára vonja
egyész Newyork figyelmét, s közben
persze azét a fiút is, akit gyermek-
kora óta imád. A fruska sarkára áll,
fellázad, felborítja a ház eddigi rend-
jét, s az elnyomott férj is ráeszmél,
hogy akkor lehet csak igazi férje a fe-

leségének, ha valóban urává tud lenni.
Kristálytisza humor, meleg, eláradó
emberiesség, csodálatos emberábrázó-
ló művészet jellemzik Barry Connors
egyéniségét. Számítalan utánczója
akadt de felül nem multa senki. A
Fruska valóságos gyöngye a világ vig-
játékirodalmának. Pompás szerepeit
most részben a társulat kipróbált erős
ségei, Tóth Elek, Benes Ilona és Bo-
rovcsky Oszkár, részben pedig a tehet-
séges fiatal gárda reményteljes tagjai:
Kovács Kató, Havadi Nagy Ilonka, Já-
ray Teri, Perényi János és Senkálcsy
Endre alakítják. Hosszu heteken ke-
resztül Tóth Elek rendezői vezetése
mellett csiszolódt ki a Fruska elő-
adása, amely minden néző számára
igazi élvezetes színházi estét fog jelen-
teni.

ORVOSKISASSZONY

Péntek este mutatja be a színház Hare Patricia világhírű, új szín-
művét, az Orvoskisasszonyt, Harsányi Zsolt fordításában, Kádár Imre
rendezésében, Fényes Alice-szal a címszerepben, Rajnai Sándor új diz-
leteivel.

Az Orvoskisasszony az ugynevezett nagy színházi produkciók közé
tartozik. Huszonöt szerepében az együttes majd minden tagja hálás és
nehéz feladathoz jutott. Az előadás külső érdekessége, hogy az elejétől
végig bemutatja egy nagy kórház belső életét, belső érdekessége pedig
az a páratlanul izgalmas, fűtött légkör, amelyben az emberi sorsok össze-
ütköznek, s amelyet a szerző bravuros művészettel tudott a néző elé
varázsolni.

Az Orvoskisasszony bizonyára nálunk is esemény lesz.

**Mikulás, a postásleány, meg a
krampuszok**

a címe Hetényi Elemér teljesen új éne-
kes, táncos mesejátékának, amelyet
Mikulás napján, szerdán d. u. 4 órakor
mutatnak be Hetényi Elemér növendé-
kei. A postásleány Turai Turós Margit
és Kiss Béla, magyar táncokon kívül
egy francia négyest és egy filmparó-
diát is bemutatnak. Incze Margit ve-

zeti a krampusz-kart, de természetesen
a műsorban is szerepel két táncszám-
mal. A műsort Horváth Eliz tánc-
nártnő tanítványai állították össze.
Mikulás bácsi pedig a gyártmányairól
híres Linda cukorgyár legjobb cukrai-
ból oszt ki a gyermekek között.

**A SZIDY THAL - ADOLF TEFNER
jiddis színtársulat kolozsvári előadásai a
MAGYAR SZÍNHÁZBAN:**

Kedden este a

JOSE KALB

zenés színmű kerül előadásra 29 képből.

Kedden este a

WEG ZUM ERFOLG

(UT A DICCSŐSÉG FELÉ)

zenés-táncos nagysikerű színmű.

Az előadások iránt óriási az érdeklődés, úgyhogy ajánlatos helyet idejében
biztosítani.

TEHERMENTS ingatlanon, malomház,
örökre gondatlan megélhetést biztosító
olyan nőnek, ki megboldogult feleségem
helyett szerető anyja lenne 7 éves kisfiam-
nak. Felvilágosítást ad Bizony információs
iroda, Timisoara, Str. Văcărescu 11.
(V 3076)

ÁLLÁST KERES

KATONAVISELT szakács több évi gya-
korlattal azonnali állást keres. Cím: Oláh
Károly, Sibiu, str. Lupu 1. (3072)

KICSI faluba, plebániára elmennék gaz-
daasszonynak. Hivatásomat hűségesen töl-
teném be. Özv. Zsalkó Andorné, Arad. Str.
Consistoriului 3. (V8566)

NÉMET kisasszony 1 vagy 2 gyermek
mellé emenne, vagy német, román órát
adna. Str. Bucureşti 39. (8596)

VÁLLALOK izléses kirakatrendezést.
Str. Raţiu 1. ajtó 7. (8581)

ÜZLETBEN kiszolgálónői állást keres
német leány Német órákat is adok. C. M.
Foch 87. Borsan. (8588)

ÁLLÁST KAPHAT

TAKARITÁS ellenében magános nő la-
kást kaphat. Erd. Cal. Moţilor 53. (8577)

KIFUTÓLEÁNYT felvesz „Speranta”
kalapüzlet, Str. Matei 2. (8592)

TAKARITÓNŐT reggeli órákra azon-
nal felvesszünk. Muray, Str. Florilor 1-a.
(3078)

EGY cukrászsegédet alkalmazok. Cím:
Gálffy, Tg.-Mures, Str. Nicu Filipescu 22.
(3051)

MÉZESKALÁCSOS segédet azonnalra
fölvesszek, önálló munkás. Moarcas Mik-
lós, Sibiu, str. Zidului Nou 11. (3067)

KIFUTÓFIUT azonnal felvesz Sárge,
Str. Regina Maria 3. (8486)

KISZOLGÁLÓ kisasszonyt fölvessz Ta-
kács cukrászda, str. Barjtiu 10. Ugyan-
ilyen egy tanuló is fölvetetik. (8465)

KERESEK lehetőleg négy középiskolát
végzett fiut kémfestő tanulóknak. Czink,
Str. Gen. Poetas 5. (8269)

BABA-KOCSIK

játékbabának
már 280 lejtől
nagy gyári lerakat, dus választék
HERCULES Babáruházban Cluj, Cal.
Reg. Ferdinand No. 9.

ÁLLÁSNEKÜLI fűszersegéd, mint
ügynök és kisegítő felvétetik. Cal. Traian
82. Tejtermék vállalat. (8579)

BEJARONŐT keresek délelőtre. P. M.
Viteazul 10., ajtó 10. (8571)

TANULÓ, vagy kifutófiu fűszerüzletbe
felvétetik. Cal. Reg. Ferdinand 100.
(8561)

SZABÓMUNKÁST, nagy munkához
felvesz Szylveszter uriszabó. Dima 4.
(8585)

KERESEK mindenest kifőzésbe azon-
nalra. Bejárónő is lehet. Papp, P. Unirii
20. (8586)

KÜLÖNFÉLEK

Bőrkabátokat

méret után szakszerűen készít, javítást és
festést garancia mellett legolcsóbban
Bergfeld I. Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 10.
Gólyával szemben. (2756)

ERNYŐK gyári árban, javításokat o-
csón Emyőüzemben Cal. Regele Ferdi-
nand 3., udvarban. (8474)

BIZTOS PÉNZMEGTAKARITÁS

Ha szövet, vászon, damaszt, diffin, de-
jalin és más textil áru szükségletét
nálam szerzi be. Cal. Reg. Ferdinand
75., udvarban. Apart. 2.

IZLETES házikoszt abona, ebéd, va-
csora 700 lej, menü 3 fogás 18 lej, Str.
Kogălniceanu 8., földszint a. 7. (2987)

ZONGORAGYAKORLÓ helyet keresek
„Sora” közelében. Telef.: 11-14. (8570)

ÖNÁLLÓAN dolgozó fogászt társnak
keresek. Ajánlat „Fogorvos” jellegre ki-
adóhivatalba. (8574)

OKTATÁS

LEGJOBB módszerrel magyar gyors-
írást tanítok jutányosan. Cím a kiadóban.
(8578)

TEXTILSZÖVES (ruha, sál, szőnyeg)
tanítását megkezdtem. Erd.: Bodó Mária
kalapszalonn, Str. Memorandului. (8510)

KIADÓ LAKÁS

KÉT szoba kiadó és egy istálló. Str.
Săcuşcă 18. (8432)

EGY szoba, konyha parkettes modern
lakás december 15-re kiadó belvárosban.
Cím a kiadóban. (8459)

KIADÓ 2 szoba, fürdőszoba használat-
tal január 1-ére. Ertekezni Str. Romei 1.,
földszint, 1-3 óra között. (8473)

BUTOROZOTT szoba kiadó. Butorok,
kabátok eladók. Str. Duca 7. em. 10.
(8550)

EGY szoba, konyha kiadó. Str. Mără-
seşti 63. (8433)

KIADÓ uccai szoba, konyha december
15-re. Str. Oăsanu 88. (8560)

KIADÓ azonnal 15 éve fenálló cipész-
üzlet, Str. G. Enescu 16. (8584)

EGY szoba, fürdőszoba, előszoba kiadó.
Str. Bolintineanu 11. (8182)

KIADÓ üzlethelyiség az állomás előtt
vendéglőnek, fűszerüzletnek, borbély-
vagy mézárúszéknak. Erd.: Biroul Incede-
rea. Cluj, P. Unirii 18. Telefon: 23-32.
(8589)

KIADÓ két szép különbejáratu föld-
szinti butorozott szoba vízkagylóval. Str.
Cons. Naţional 3. Főpostánál. (8594)

**A THALIA MAGYAR SZÍNHÁZ
MŰSORA:**

Hétfő 9: Sidy Thal jiddis színtársulatá-
nak vendégjátéka: Jase Kalb, I.
Sternberg zenés színműve.

Kedd 9: Sidy Thal jiddis színtársulatá-
nak bucsuelőadása.

Szerda d. u. 4: Mikulás, postásleány, meg
a krampuszok. (Hetényi Elemér leg-
újabb gyermekdarabja, zenévetl és
táncokkal, cukorka és ajándékosztás-
sal. Nagyon olcsó matinéhelyárakkal.)

Este fél 9: Fruska. (Barry Connors vilá-
ghírű vigjátéka, Zágón István fordítá-
sában. Rendező: Tóth Elek. Fősz.: Be-
ness Ilona, Havadi Nagy Ilonka, Ko-
vács Kató, Tóth Elek, Perényi János,
Borovcsky Oszkár, Senkálcsy Endre.
Premier bérlet 15. szám.)

Csütörtök d. u. 5: A Tolvaj. (Bernstein
óriási sikeri színműve olcsó helyárak
kel először.)

Este 9: Fruska. (Rendes bérlet 15. Irodal-
mi bérlet 9.)

Péntek fél 9: Orvoskisasszony. (Hoare
Patricia világhírű színmű-újdonsága,
10 képből. Rendező: Kádár Imre. Fő-
szereplők: Fényes Alice, Paál Magda,
Haáz Jolly, Kovács Kató, Havadi
Nagy Ilonka, Czopán Flóri, Hegyi
Lili, Járjay Teri, Faludi Márta, Tóth
Elek, Nagy István, Kovács György,
Lantos Béla, Csóka József, Fülöp Sán-
dor, Szendrey Mihály, Borovcsky Osz-
kár, Bodó György, Perényi János,
Rajnai Sándor, Szentes Ferenc, stb.
A diszleteket Rajnai Sándor tervezte.
Premier bérlet 16. szám.)

Szombat délután 5: Paprikás csirke. (A
nagysikerű zenés vigjáték első olcsó
helyáras előadása.)

Este 9: Orvoskisasszony. (Rendes bérlet
16. Irodalmi bérlet 10. szám.)

Hirek

NAPTÁR. 1939. December 5. Kedd.
Róm. kat.: Szabasz ap. Prot.: Vilma.
Ort.: Sabba. Izr.: 23 Kiszlev.

VIDÉKI ELŐFIZETÉSI ÁRAINK:
Egész évre 550, félévre 280, negyedévre
150, egy hónapra 50 lej.

JOESTÉT!

RENDEK MUSZAJ LENNI...

A nagyságos asszony a legpedánsabb háziasszony. Ha a lakásban valaki földre szórja a hamut, idegsokkot kap. Egész nap működik a porszívó és a padlókefe. Önagysága rendkívül büszke arra, hogy ha a nap bármelyik órájában jön is hozzájuk látogató, a lakást mindig a legkínosabb rendben találja.

Nemrég egyik reggel tűz ütött ki a házban, a felettük levő lakásban. A tűz oltók először csak a veszélyeztetett lakásba mentek be, azután a szomszédos lakásokat is sorra járták, hogy nincsen-e valami baj?

A nagyságos asszony kétségbeesve korholta a mindenest:

— Borcsa, maga egy lusta teremtés, azonnal hozza rendbe a hálószobát. Szépeket fognak gondolni rólunk a tűz oltók, ha reggel kilenc órakor még nincsenek bevetve az ágyak...

MODERN MŰVÉSZET

Mütermelátogató: Nahát igazán nagy szerű ez a vászon: ugyebár méhkas méhekkel?

Művész: Nem kérem, szeplősarcu hölgy szeplőkkel...

— Ügyeletes gyógyszerárak. December hó 2-án, szombaton reggeltől december hó 9-én, szombaton reggeltől a következő gyógyszerárak teljesítenek éjjeli szolgálatot: Lukács, Memorandului-ut; Dr. Olariu, Regina Maria ucca; Minerva, Regele Ferdinand-ut; Dr. Rusu, Cipariu ucca.

Börkabátot

méret után készít, javít és fest speciális módszerrel. Tisztek részére az új előírás szerint dolgozunk. I. Hirsch, C. M. Foch 5. „Sorával” szemben.

— NAPILAPOK, FOLYÓIRATOK, IDŐSZAKI SAJTÓTERMÉKEK TULAJDONOSAINAK ÉS IGAZGATÓINAK FIGYELMÉBE. A Kolozsvári VI. hadtest cenzurahivatala felkéri az összes napilapok, folyóiratok, időszakos sajtótermékek tulajdonosait, vagy igazgatóit, hogy december 7-én, szerdán délelőtt 9—13, vagy délután 18—20 óra között jelentkezzenek a cenzurahivatalnál, ahol nyomtatványokat kapnak és megfelelő utbaigazításokat ezeknek a nyomtatványoknak kiegészítésére. A kiegészített nyomtatványokat sürgősen fel kell terjeszteni a propagandügyi minisztériumnak és ezért a cenzurahivatal feltétlenül számít az érdekelt lap-tulajdonosok, vagy igazgatók pontos megjelenésére.

DIANA

Nehéz testi és szellemi munkások erőforrása.

— Orvosi hír. Dr. Bogdán K. orvos hazaérkezett és rendeléseit újból átvette. Rendelés csak délután 3-tól 8-ig.

— A német vegetáriánusok külön jegyei. A birodalmi élelmiszerügyi miniszter rendelettel gondoskodott arról, hogy az élelmiszerkorlátozások terén különösen tekintettel legyenek a vegetáriánusokra és azoknak nagyobb mennyiségű növényi táplálékot utaljanak ki. A vegetáriánusok a husról való lemondás ellenében hetenként 150 gr. élelmiszert kaphatnak a rendes adagon felül, azonkívül 50 gramm vaját és 125 dk. sajtot.

Valóságos repülőtüzérség az új német „légiromboló”

A nyugati háború légtérében a repülőtevékenység állandóan fokozódik és az utóbbi napokban a németek erősítik a tempót. Hozzájárul ehhez valószínűleg az időjárási helyzet, amely a ködös angolai és északfranciaországi repülőterek használatát a nap bizonyos óráira csökkenti. Másrészt megállapítható, hogy a németek, akik csak a műszerutáni, úgynevezett „vakrepülésben” hadipilótáik igen nagy százalékát képezték, már a hajnali órák előtt indulnak távol felderítő utajra és a reggeli ködtakaró felett érik el rádióirányítással felderítési céljaikat.

Ezek a távolfelderítő utak — francia híradások szerint — az új német D. 215. típusú távolfelderítő gépekkel folynak, amelyek hatósugara 3000 kilométer.

Az arcvonalt felett a legutóbbi napokban a németek két alkalommal vetettek be tartósan oly nagyszámú vadászrepülő köteléket, amit általában nagyobb földi mozgás leplezésénél szoktak. A hadijelentésekben volt hír arról, hogy a német vadászrepülő a Siegfried-vonalon hosszú szakaszán több ezer méter magasságig lépcsőzve állandóan portyázzák és szinte falat képezve a légvédelmi tüzérséggel együtt megakadályozták minden olyan ellenséges próbálkozást, amely légtérmozgást irányult. Az időnként üzemanyagpótlás miatt történő felváltás a levegőben folyt le, úgy hogy virradattól sötétedésig állandóan portyáztak a német vadászrepülőket kijelölt légtérterületükben.

A vadászrepülőalakulatok ilyen feladata egyrészt a saját hadvezetés valamilyen igen fontos ténykedését (támadási előkészületek, csapateltolás, előregyülekezés vagy kivonás stb.) és az ellenséges repülő felderítőt meggátolni abban, hogy az ott folyó eseményekről tudomást szerezzen és az el-

lenséges bombázók közbelépését kiváltsa.

Ha a francia hadvezetés sulyt helyez minden áron arra, hogy megtudja: mi folyik a Siegfried vonal említett szakasza felett, akkor erőszakos felderítést rendel el. Az erőszakos felderítésnél nagy vadászrepülő kötelékek megtámadják a leplezést végző német vadászrepülőgépeket, hogy légiharcok során kiküzdjék a francia felderítők részére a légizáron való átjutást és a felderítés lehetőségét.

Ez az eset nem következett be, mert a német jelentés tegnap már arról beszélt, hogy a német vadászrepülőket és légvédelemnek nem akadt dolga, tehát a franciák az ottani légtér mögött lefolyó események minden áron való felderítését nem tartották szükségesnek.

A világháború 1918. évi nagy áttörési csatái előtt rendszeres volt a vadászrepülőket leplező feladata. Alkalmazták azonban mindkét harcoló félnél megtevesztésre is az úgynevezett légizárat. Ezzel az ellenség fivelmét olvan arcvonaltásra összpontosították, ahol csak szinlelt támadás készült, míg a főtámadás egész más helyen indult meg.

A 21-iki német hadijelentés tesz legelőször említést a lengyel harctéren bevált romboló (Zerstörer) repülőgépek eredményes légiharcáról. Ezek a rombolók Messerschmitt 110-es típusjelzésű, többüléses vadászrepülőgépek. Rendkívül gyorsak, két gépágyújuk és négy mereven beépített géppuskájuk van. Kétfoldos repülőgépek és igen alkalmasak arra, hogy messzire elkísérjék és megvédjék egy a távolfelderítő gépeket, mint a bombázókötteleket. A rombolók nemcsak légiharcban igen eredményesek, hanem alacsony támadásban géppuskájukkal és gépágyújukkal csapatok és szállító-oszlopok ellen is eredményesen léptek fel a lengyel háborúban.

BUNDÁK SZŐRMÉK

gallérok átalakítása a legújabb modellek szerint

dus választékban BIXENSPANNER SZŐRMESZALON, Reg. Ferdinand 3. udvarban.

— Szén a levegőben. Newyorkból jelemlik: A legújabb mérések szerint Newyork levegőjében állandóan mintegy 2200 tonnányi szilárd anyag lebeg és ez az anyag körülbelül 65 százalékában szénből áll. Ha ezt a szén össze lehetne gyűjteni, a kapott mennyiség jó negyedrészt fedezné annak a szűkségletnek, amelyet egy nagyváros elektromos művei az áramtermeléshez igényelnek.

HOLGYEK FIGYELEM!

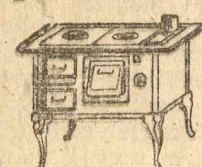
A DOLLY-KRÉM

hatása az arca felülmulhatatlan. Próbálja meggyőződéssel. Lerakat: EMKE DROGÉRIÁBAN.

— Felhívás. A Szamostartományi Textil- és Ruházati Kisiparosok Céhének központja felkéri tagjait és ezen céh-csoporthoz tartozó még nem tag iparosait, hogy az 1939. évi november 6-án kelt 46334. számú munkaügyi miniszteri leirat értelmében a minisztériumhoz intézendő kéréseiket, vagy sérelmeiket csak Céhünkön keresztül intézzék, annál is inkább, mert csak az ilyen kéréseket intézik el érdemlegesen, míg a céhek tagjainak érdekkörét érintő kérések véleményezés nélkül nem vétetnek figyelembe. A fenti céh-csoporthoz tartozó iparostársaink, akik még nem lennének a céh tagjai, vagy körzetükben a céhünk fiókjai nem működnek, felvételüket és a fiók megalakítását a legsürgősebben kérjük.

— Norvégia a világ legmodernebb kereskedelmi flottája. Egyelőre minden jel arra mutat, hogy a háború kimenetelét a tengeri blokád sikere vagy kudarca fogja eldönteni. A nyersanyag és élelmiszer szállítás, az olajszállítás, a hadiszerepülők stb. utánpótlás a tengeri szállítás szabadságától vagy elzárásától függ. A tengeri kereskedelem megfelelő kereskedelmi flotta, rengeteg hajóirtalom nélkül azonban lehetetlen. Európában — Anglia után — Norvégiának van a legtöbb kereskedelmi hajója; a kis, 2,8 millió lelket számláló északi nép rendelkezik a legtöbb „bruttó tonna” felett. A „Norges Rederforbund”, a norvég hajózársaságok szövetsége most adta ki az 1938—39. évről szóló jelentését és a világ mai helyzetében ez igen tanulságos olvasmány. Megtudjuk belőle, hogy Nagy Británia a világtónna 21,6 százalékát, az Egyesült Államok 13 százalékát, Japán 8,2 százalékát, Norvégia 7,1 százalékát fölött rendelkezik. Németország és Olaszország csak 6,5, illetve 5 százalékát mondhatták magukénak. Franciaország és a többiek kereskedelmi flottája pedig még csak 4,2 százalék volt és úgy Olaszország, mint Németország, sőt Franciaország és Hollandia is megelőzte.

„IMIG”

zománcozott és fekete főzőkémence kapható:

L. Diamantstein
vasüzlet, Cal. Reg. Ferdinand 24.

Nagy karácsonyi vásár szőrmében

szőrmekabát már 3000 leitől

MÁRTONFFY

szűcsnél, str. Reg. Maria 10

ÖSSZEÜTKÖZÖTT A TEHERVONAT A PERTOLEUM VONATTAL — KÉT VASUTI FÉKEZŐ HALÁLRA ÉGETT. Bucurestiből jelenti a Rador: Baicoi állomáson tegnap súlyos szerencsétlenség történt. A 4852. számú tehervonat, melynek vagonjaiban élőállatok és szén volt, nagy sebességgel robogva, összeütközött a 3864. számú 22 petróleumtartályból álló vonattal. Az összeütközés következtében mindkét gép mozgonyája pozdorjává tört, számos vagon kisklott. Négy petróleumtartály és 3 szén rakott vasuti kocsi a keletkezett tűz megsemmisített. Dumitru Constantin és Radu Eremia vasuti fűtők életüket veszítették. A hatalmas lánggal égő kocsik romjai között szénégek. Az összeütközés annak a vasuti forgalmi tisztviselőnek gondatlanságából keletkezett, aki szabadra állította a pályát és ennek következtében a két szerelvény hatalmas sebességgel egymásnak rohant.

fejfájás ellen Bevetés paritilla!

Mozi

SELECT MOZGÓ: Tarzan és fia. A legújabb Tarzan dzsungelfilm. Fősz.: Johnny Weissmüller, Maureen O'Sullivan és a kis Johnny Sheffield. Műsoron kívül a legújabb nemzetközi híradó.

CAPITOL MOZGÓ: Premier világfilm. Tengeri sasok. Óriási látványosság. Fősz.: Georg Brent és Olivia de Havilland. A film előtt a legfrissebb Paramount világ híradó a legújabb aktuális eseményekkel.

ROYAL MOZGÓ: Az első tökéletes román film: „Lobogó fátylak”. Fősz.: George Vraca, Olga Porumbaru, Nutzi Dona, Cordon-testvérek és Simon Ilona.

RIO MOZGÓ: 3, 6 és 9. Két sláger. I. A szinghai dráma. Kalanddráma. Fő szerepben Louis Jouvet és Christiane Mardayne. II. A láthatatlan front. Kémdráma. Fősz.: Jean Harlow és Franchot Tone. III. Híradó. Következő műsorunk csütörtöktől. I. Manéj. Nagy cirkuszdráma. II. Harc az aranyért.

URANIA MOZGÓ: Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap. Csak ezeken a napokon látható még Isten ünnel tanár ur világhírű film, mely James Hilton közismert regénye nyomán készült, Sam Wood rendezésében. Fősz.: Robert Donat és Greer Garson.

Nicodim pátriárka kegyeletes megemlékezése az elhunyt Mária királynéről

(BUCURESTI.) (Rador.) A fővárosi patriárkai palota fogadótermében tegnap tartotta meg közgyűlését a Hősök Emlékét Apoló Egyesület Nicodim Munteanu patriárka elnöklétével. A közgyűlés megnyitása után hódoló táviratot küldtek II. Károly király Ófelségének, valamint Mihály gyulafehérvári nagyvadjának. A napirend érdemi tárgyalása előtt a patriárka emlékezésében többek között a következőket mondotta:

— Mielőtt a szokásos munkálatokat megkezdzenék, illő, hogy megemlékezzünk azokról, akik valaha itt dolgoztak, de akik ma már nincsenek körünkben. Emlékezzünk meg Mária királynéről, a világháború sebesültjeinek édesanyjáról, egyesületünk nemes lelki védőnőjéről, valamint Miron Cristea patriárkáról, akiknek emlékét mindenkor hálás kegyelettel fogjuk megőrizni. Illő, hogy ezekben a nehéz órákban gondolatunk II. Károly király Ófelsége felé szálljon, aki a legmagasabb gondoskodója és védelmezője mindannak, ami román. Mondjunk köszönetet az ország miniszterelnökének, a pénzügyminiszternek, a nemzetvédelmi, a légügyi és tengerészeti miniszternek, akik mindenkor melegen érdeklődnek, nemes hivatást teljesítő egyesületünk iránt és támogatták annak működését.

Borzalmas erőtörő orkán közeledik a Filippini szigetek felé

(MANILA.) (Rador.) Borzalmas erejű vihar közeledik a Fülöp szigetek felé, amely szakértők szerint a legutolsó szomorú emlékű 1908. évi vihar óta egyike a legerősebbeknek. Az időjárás szakértők szerint a vihar körülbelül ma, hétfőn fogja elérni a szigetet. A hatóságok minden óvintézkedést megtettek.

— Megkerült a zsákmány egyik része. Ujabb bravuros nyomozást végzett a kolozsvári rendőrség bünyügyi osztálya. Ismeretes, hogy néhány nappal ezelőtt a vonaton lopáson tetten érték Erős Sándor közismert kolozsvári zsebvagót, aki egy segesvári földbirtokos zsebéből több ezer lejt tartalmazó pénztárcáját emelte ki. A nyomozás során kiderült, hogy előzőleg Erős Sándor Pop Ioan vidéki „haverjével” együtt 102.000 lejt lopott ki ugyancsak a vonaton Mandel Izák csernovici kereskedő zsebéből és a zsákmányon testvériesen osztozkodtak. Tegnap este hosszú kutatás után az egyik bűntárs zsákmányrészét: 50.000 lejt megtalálták a lakásán elrejtve. A másik bűntárs kézrekerítésére és a többi pénz megtalálására nagy eréllyel folyik a nyomozás.

— Kultúrelőadások. A Kolozsvári Izs. Hitközség rendezésében tartott kultúrelőadások során f. hó 4-én, hétfőn este fél 9 órai kezdettel dr. Pollák Sándor tart előadást „Az Apokrif könyvek” (A Makkabeusok könyve) címmel, melyre a hallgatókat lapunk útján is meghívják. Tekintettel a hallgatóság nagy számára, az előadást nem a tanácsteremben, hanem a hitközség óvodájának termeiben tartják meg.

— RENDŐRSÉGI HIREK. Dr. Kepes Imre Iuliu Maniu-ucca 26. szám alatt lakó kolozsvári ügyvéd bejelentette a központi rendőrségen, hogy ismeretlen tettes betört nála és körülbelül 26.000 lejt értékű ruhaneműt és egyéb tárgyakat vitt el. Megindították a nyomozást. — Gavris Petrus és Oltean Máriát a bünyügyi osztály letartóztatta és átadja az ügyészségnek azzal a váddal, hogy 2500 lejt loptak ki Fagaras Dumitru Chintaului-uti lakos zsebéből. Nevezettek tagadnak ugyan, de a moztás során az összeget Olteanu Mária zsebében megtalálták.

December 9.-én tárgyalja a Népszövetség a finn-orosz viszály kérdését

Amerika hatékonyan segíti Finnországot

(PÁRIS.) (Rador.) A francia lapok aggodalommal vetik fel azt a kérdést: „Mi lesz a finn-orosz viszály folytatása?” Az a hír, hogy a Szovjet elismerte a Kuusinen elnöklétével megalakult demokráta „népkormányt”, francia körökben azt a benyomást keltette, hogy a Szovjet megkísérli a forradalmi szellemet elültetni Finnországban. A L'Oeuvre című lap azt írja: Ha Finnországban a bolsevizmust uralomra juttatják, úgy az nagyon könnyen áterjedhet a Skandináv-államokra is. Ennek visszahatása lehet Németországban, ahol számos olyan katonák él, akik résztvettek a finn hadseregnek az oroszok ellen folytatott harcaikban. A Le Jour azt írja, hogy amennyiben a finn népkormány segíteni fogja Oroszország törekvését, úgy a háborúnak ideológiai és imperialista jellege lesz. A Petit Parisien viszont annak a véleményének ad kifejezést, hogy a Ryti elnöklétével megalakult finn nemzeti kormányának sikerül békés tárgyalások során a Szovjettel fennálló ellentéteket kiegyenlíteni.

KIT KÉPVISEL A ZERIJOKII FINN KOMÁNY?

(PÁRIS.) (Rador.) A párisi finn kö-

vettség nyilatkozatot adott ki, amelynek értelmében Finnországban 1930. óta, amikor parlamenti törvénnyel felszabták a kommunista pártot, nem létezik kommunista párt és kommunista mozgalom. Az 1918. évi világháború befejezése után Moszkvában megalakult az ugynevezett finn kommunista párt, amelyet a Finnországból elmenekült kommunisták szerveztek meg, de lényegileg orosz jellegű volt. Az a finn kormány tehát, amely Zerijokiban alakult meg, nem képviseli csak a Szovjet Komintern egyik szervezetét. Ez a kormány csak néhány négyzetkilométer terület fölött rendelkezik, az ugynevezett Senki országa fölött, a finn vonalak előtt.

TOBORZÓ IRODÁK

(STOCKHOLM.) (Havas.) A svéd, holland, norvég és az olasz fővárosokban toborzó irodákat állítottak fel, amelyek a finn hadsereg fogadják az önkéntes jelentkezőket. Ugyancsak Stockholmból közlik, hogy a svéd kormány újra behívta a már elbocsájtott tartalékosait és így a svéd hadsereget teljes egészében mozgósítják.

A finn kormány tárgyalni akar

(HELSINKI.) (Rador.) A Havas jelentése szerint a Helsinki közelében lefolyt orosz bombavetőrepülőgépek egyik vezetője — nő volt. A vasárnap, a várakozástól eltérően, csendesen telt el a finn fővárosban. A repülőátadások által okozott romok eltakarítása gyorsan folyik. Az egész nap folyamán nagy tömegek hagyták el a finn fővárost és menekültek a Pasvik völgyön át Norvégia felé. Beszámol a távirati iroda az első minisztertanácsról is, amelyet az új finn kormány tartott. A kormány tagjai elhatározták, hogy utolsó kísérletet tesznek, hogy új feltételek mellett békésen oldják meg a finn-orosz viszályt. Felkérték a moszkvai svéd követet, aki jelenleg a finn érdekeket képviseli Moszkvában, hogy kérdést intézzen a szovjet kormányhoz: hajlandó-e felvenni a tárgyalásokat Finnországgal?

ROBBANÁS TERIJOKHIBAN

(HELSINKI.) (Rador.) A Havas arról ad hírt, hogy robbanás történt Terijochiban, a kommunista finn kormány székhelyén. A jelentés szerint a robbanást a visszavonult finn csapatok hátrahagyott aknáik okozták.

OROSZ JELENTÉS A HELYZETRŐL

(MOSZKVA.) (Rador.) A Pravda

vasárnapi száma részletes tudósítást közöl a finn-orosz ellenségeskedés megkezdéséről. November 30-án — írja a lap — parancsot kaptak a vörös csapatok, amelyet Magescov, a vörös hadsereg parancsnoka és Iganov, a leningrádi kommunista pártszervezet főnöke irtak alá. A parancsnak megfelelően reggel 8 órakor tüzet nyitott a tüzérség Karelia 140 kilométer hosszú szakaszára, majd a szovjet gyalogsági csapatok támadást intéztek a határ egész hosszában a finn megerősített vonalak ellen. A Pravda beszámol arról, hogy milyen nehézségekkel kellett megküzdeniök az előrenyomuló csapatoknak. Ahogy a finn csapatok felelősek voltak a váratlan támadásokozta meglepetésükből, elkeseredetten kezdték védekezni. Jól elrejtett gépfegyver fészkeik, leplezett állásaik és az aláaknázott terület nagyon hátráltatja a szovjet csapatokat előnyomulásukban. A hidakat levegőbe röptették, az utak sűrűn tele vannak tankcsapdákkal.

A FINN-ÜGY A NÉPSZÖVETSÉG ELŐTT

(GENF.) (Rador.) Annak a jegyzéknek következtében, amelyet Finnország a Népszövetséghez benyújtott. Avenol népszövetségi főtitkár szombatra, december 9-re összehívta a ta-

Veszedelemes szélhámós nagyértékű ingselymet csalt ki a gyanutlan szolgálólegénytől

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Elsőnek írtuk meg lapunk vasárnapi számában, hogy szombaton délután 4 és 5 óra között egymásután két rablótámadás is történt Kolozsváron, a belvárosban. Vakmerő férfi 3000 lejt rabolt el a nyílt utcán Gyöngyösy Ferenctől, a Newyork kávéház pikkolójától és negyedóra múlva a főposta előtt leütötték és kifosztották Ötvös Aladár kereskedőtanulót.

Alig vezették be a rendőrség bünyügyi osztályán a nyomozást, máris harmadik esetről érkezett jelentés. Este 8 óra tájban az Unirii téren lévő Fodor-testvérek divatruüzlet társtulajdonosa: Fodor Jenő elküldte Nemes István nevű 18 éves szolgálólegényét, hogy 20.000 lejt értékű ingselymet vigyen el az Avram Iancu ucca 4. szám alatti magánlakására. A Bernát-féle papírüzlet előtt ismertlen férfi megál-

lította a legényt és affelől érdeklődött, hogy hová megy? Nemes István válaszára a titokzatos férfi arra kérte, várjon egy pillanatig, mert nagyon fontos levelet írnia gazdájának, aki időközben már hazament. A férfi a következő pillanatban így szólott Nemes Istvánhoz:

— Menjen a szomszédos trafikba és vegyen levélpapírt, addig tartom én a csomagot.

A szolgálólegény gyanutlanul átadta a csomagot, átvette a két lejt és elrohant a legközelebbi trafikig. Két perc múlva, amikor a borítékkal visszatért, megdöbbenéssel vette észre, hogy megbízója nyomtalanul eltűnt — csomagjával együtt. A károsult kereskedő feljelentésére úgy az elsőkerületi rendőrség, mint a bünyügyi osztály megindította a nyomozást a vakmerő szélhámós kézrekerítésére.

Nyomatott a MAYER könyvnyomda körforgóján.

nács tagjait. A népszövetségi főtitkár a megbeszélésen azt fogja ajánlani, hogy a népszövetségi közgyűlést hétfőre, december 11-re hívja össze az előkészítő bizottság.

„MAGYARORSZÁG KERÜLNI IGYEKszik MINDEN KALANDOT”

(BUDAPEST.) (Rador.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: Radocsi igazságügyminiszter, a balatoni választókerület képviselője mandátumának átnyújtásakor Balatonfüreden Teleki Pál gróf miniszterelnök beszédet tartott, amelyben hangoztatta, hogy ez a választás bebizonyította, mennyire nyugodt és határozott a magyar nemzet.

— A kormány nyugodtan folytatja továbbra is tevékenységét — mondotta a miniszterelnök — nehéz időköt élünk, de ha összehasonlítjuk mai helyzetünket a 20 évvel ezelőtti viszonyokkal, akkor ebből bizalmat és szükséges erőt merithetünk, mert ez alatt a 20 év alatt Magyarországnak sikerült megszilárdítania helyzetét.

— A világ közvéleménye ma tudja, hogy az ország meg akarja függetlenségét őrizni és igyekszik elkerülni minden belső vagy külső kalandot. A kormány őrt fog állani, hogy a békés munka és a nemzet nyugalma biztosított legyen.

FINN LÉGIÓ AMERIKÁBAN

(WASHINGTON.) (Reuter.) Amerikában megkezdették a finn légió toborzását, amely már is óriási eredménnyel kecsegtet. A légióban jelentkezőket kereskedelmi hajókon fogják átszállítani Európába.

Az amerikai Vöröskereszt 10.000 dollárt ajánlott fel a finn Vöröskeresztnak.

(WASHINGTON.) (Associated Press.) Roosevelt elnök az ujságírók előtt kijelentette, hogy az USA kormányának tekintetbe kell vennie, hogy azoknak a nemzeteknek, amelyek a szabad városok bombázásánál nem veszik tekintetbe a polgári lakosságot, nem szabad fegyvereket és repülőgépeket szállítania.

SIKERES ANGOL LÉGI TÁMADÁS

(LONDON.) (Rador.) A légügyi minisztérium jelenti, hogy nagyobb brit repülőegységek támadást intéztek Helgoland-szigete közelében a német hadihajók ellen. Az angol repülőgépek ledobott bombái minden esetben elérték a kitűzött célt. Az angol gépek utjuk alatt egyetlen német vadászgéppel találkoztak, amelyet sikerült leverniök. Az összes angol gépek sértetlenül tértek vissza feladatuk befejezése után állomáshelyeikre. A légügyi minisztérium jelentése szerint vasárnap reggel sikerült egy német tengeralattjárót is elsüllyeszteni.

MIT MOND A NÉMET JELENTÉS

(BERLIN.) (Rador-DNB.) Kapcsolatban a Helgoland elleni angol légitámadással, megállapítja a DNB, hogy az angol gépek a német léghajókat erős tevékenysége miatt csak igen kis számu bombát tudtak ledobni, amelyek jelentősebb kárt nem okoztak. Egy halászhajót elsüllyesztettek.

ITÁLIA A KELLŐ PILLANATBAN CSELEKEDNI FOG

(RÓMA.) (Rador.) A Havas távirati iroda jelentése szerint Olaszország nagy figyelemmel kíséri az eseményeket és az adott pillanatban a cselekvés terére lép. A Resto del Carlino című lap szerint Olaszország álláspontját a Szovjet terjeszkedési politikájával szemben még nem szögezte le véglegesen. Jólásokba senki sem bocsátkozhatik ebben a pillanatban, de kétségtelen, hogy Olaszország rendkívül előnyös helyzetben van és a kellő pillanatban érvényesíteni fogja szent jogait, hogy ezzel megmentse az általános civilizációt.

Száz év világtörténelem Emma Coate asszony életében

(LONDON.) Néhány nappal ezelőtt halt meg Somerssetben Emma Coate asszony — százkilencéves korában. Mrs. Coate Anglia legöregebb asszonya volt és százkilenc évéből százegy éven keresztül naplót vezetett. Nyolc-éves korában írta be az első feljegyzést és naplója: Anglia története s Európáé.

Amikor Emma asszony született, IV. György király meghalt s Angliában éppen arról vitáztak, hogy felszabadítsák-e a katolikusokat az őket sújtó szigorú törvények alól. Az év nagy eseménye a norfolki herceg székfoglalása volt a lordok házában, ő volt az első katolikus főrend, aki beengedtek az angol felsőházba.

Amikor hároméves lett, hatalmas mozgalom született egy furcsa kis esetről. Angliában és Amerikában az antialkoholistákat „teetotaler”-nek, vagyis titotalernek nevezik. Az történt ugyanis, hogy egy antialkoholista gyűlésén felállt egy Turner nevű munkás százhat évvel ezelőtt s azt mondta, hogy az alkoholivást egészen „totally” ki kell irtani. De dadogott és így mondta: „te...te...totaler”.

A következő évben Anglia a parlament egységéről beszélt. Emma asszony hétéves volt, amikor egy levél Angliába egy pennybe került. Tizenkétéves korában a jellabadi mészárlás dobentette meg Európát (ugyan ki emlékszik rá, pedig több, mint 16.000 embert öltek le?), tizenhétéves korában pedig szörnyű ördögi dolog történt, az óceán fenekére Anglia és Franciaország közé drótokat fektettek le és azokon keresztül villamossággal üzenhettek egymásnak az emberek.

Harmácéves korában a nagy indiai lázadás volt a világszenzáció és Emma asszony már rég férjénél volt s erősen közeledett az ötvenhez, amikor dr. Alexander Braham Bell feltalálta a telefont. Az autó, a repülőgép, a film és a rádió már matróza korában lepték meg.

Már mint hetvenéves hölgy, egy napon borzadva látta az újságban, hogy kitört a bur háború. Szörnyű, hogy az emberek sosem maradhatnak nyugton.

Férje 86 éves volt, amikor meghalt, öt évvel a világháború kitörése előtt. Emma Coate 84 éves volt 1914-ben. Négy éven keresztül fűge ujjakkal kötötte a meleg holmikat a katonáknak. És már a százkilencedikben járt, amikor öreg szemével szétmorzsolta néhány vizenyős könnyecpetet: ezek az emberek... ezek az emberek... már megint kitört a háború.

Amikor a halál eljött érte, Emma asszony csak azt fájta, hogy nem várhatja meg a születésnapját. Száz-tízéves szeretett volna lenni, sőt mint tavaly emlegette, több is. Egy évszázadot látott az emberi életből, a születésétől utolsó életéig terjedő időben a földgolyón kétszázhuszonhárom nagyobbfajta háború dult s történt még egy-más kiábrándító: de Emma Coate még tovább akart élni. Vajjon mi lehetett a titka?

— Kiszervezik a részeket a németek. Berlinből jelentik: Egyik német városkában drasztikus módszerhez folyamodtak a részegesek elrettentése céljából. Küstrin városa az első, ahol a részegeskedőket nemcsak letartóztatják és megbüntetik, hanem nyilvánosan kipellengézik is őket azzal, hogy nevük megjelenik a helyi újságokban. A rendelkezés máris életbe lépett. Akit a rendőrség Küstrinben ezentúl itálosan talál az uccán, az már is számolhat azzal, hogy letartóztatják és hamarosan találkozhat saját nevével a lapokban — megfelelő szöveg kíséretében.

Világraszoló ötleteiből él a becsületrend lovagja,

aki kibérelte a párisi állatkertet és sivatagi vadászatot rendezett a Palais des Sports-ban

Szürke hír jelent meg a párisi lapokban arról, hogy a Palais des Sports, a francia főváros egyik legnagyobb sportcsarnoka, délelőtti sportversenyeket rendez, ifjúsági tehetségkutatással egybekötve, az elsőtétítés kényelmetlenségeinek „kijátszására”. Ebben a kis kis sportüzlet próbálkozásában, amely a leglázasabb munkaidőben igyekszik megtölteni közönséggel a hatalmas sportcsarnok tribünjeit és ennek érdekében különböző attrakciókat ígér, felismertem a Palais des Sports tulajdonosának, Jefferson Dicksonnak leleményes üzleti szellemét. Dickson, a párisiak népszerű Jeffje megárgult jegyzetkönyvem lapjain szerepel. Egy montparnassei kávéházban fél noteszt diktált tele élményeivel és kalandjaival, amelyek azóta is megírásra várnak. Azon az éjszakán a müncheni békét várta deliriumos vergődésben a világ és Jefferson Dickson regénybe illő karrierje egyelőre a noteszben maradt. Pedig Dickson mester élete egyike a legizgalmasabb riporttémáknak és noha csak egyszerű sportmenedzser, az American Magazine is nagy cikkben foglalkozott személyével, a külföldön élő híres amerikaiakról szóló cikksorozatában.

A népszerű Jeff a francia becsületrend és számos más kitüntetés tulajdonosa. A franciák megbecsülték, mert a háború után ő népszerűsítette Franciaországban a tömegsportokat. Akár beszél, akár hallgat, állandóan mosolyog.

— Saját ötleteimen mosolygok — mentegetődzött kissé szégyenlősen — néha nagyon bizarr ötleteim vannak és mind megvalósítom.

Zsebéből fényképeket húzott elő: tribünök és korlátok romhalmazát ábrázolókat a képek.

— Két héttel ezelőtt a közönség összetörte a Palais des Sports-ot — mondotta büszkén — mert egy boxmérkőzés során a bíró pártoskodott egy külföldi versenyző mellett. Nagyobb üzleti reklámot nem csinálhatok vállalkozásaim számára, mint hogy a közönségnek néha lehetővé teszem, hogy rombolási szenvedélyét kiélhesse. Igaz, hogy ötvenéves frank kárt okoztak nekem, de biztos, hogy a legközelebbi versenyre elővételben kapkodják el a jegyeket és most eltelik egy kis idő, amíg ismét alkalmat adok a ring megrohanására. Negyvenkétéves vagyok és tizennégyéves korom óta ötletekből élek. Akkor kabinosfiu voltam egy teherhajón és rájöttem, hogy ha nem talállok ki valami érdekeset, egész életemet a hajófenéken tölthetem.

Harcéri fényképész — békében

— Amikor az Egyesült Államok a háborúba keveredtek, én már filmoperatőr voltam. Én is bevonultam és így kerültem Franciaországba, ahol azt a megbízást kaptam, hogy filmfelvételeket készítsék a hadvezetőség számára a harcerekben. Rohamok közben is fényképeztem, kétszer megsebesültem és három kitüntetést kaptam.

— A fegyverszünet megkötése után az amerikai csapatokkal én is Páris környékén vártam hazaszállításomat. De ekkor még újabb és újabb amerikai csapatok jöttek; az elegáns, jókedvű amerikai fiúk családottan vették tudomásul, hogy a háborúból már, semmit sem láthatnak és otthon nem dicsekedhetnek el hőstetteikkel. Merész ötletem támadt. A tábor melletti erdőben lövészárkot ásattam, néhány ócska ágyut, ellenséges egyenruhákat szereztem és közhírré tettem, hogy „lövészárkok-jeleneteket” fotográfálok. A tréfeákra sóvárgó amerikaiak tömegesen jelentkeztek a felvételekre, amelyek-

nek borsos árú volt. Egyszerű lövészárkok-jelenet 5 dollárba került. Huszonöt dollárért a következő vérfagyasztó jelenetet fotográfáltam: a hős lába előtt három ellenséges katona feküdt, kettő éppen szuronyt szegezve rohan neki, mialatt ő diadalmasan kivédte a szuronydöféseket.

— Három hét alatt ötezer dollárt kerestem és kibővítettem üzletemet: ellenséges acélisasokokat árultam, amelyek puskagolyó lyukasztott át. Azazal a jótállással vették, hogy a megviselt sisakokat a harcmezőkön szedtem össze. Egyetlen honfitársam sem jött rá, hogy a sisakokat nem feltétlenül harc közben kellett átjárnia golyónak.

— A háború után haza akartam

Aki kibérelte a párisi állatkertet

— Nagyon szeretem az állatokat — folytatta emlékezéseit Jefferson Dickson. — Egy alkalommal tíz napra kibéreltem a párisi állatkertet. Éjszákára kivilágítottam az állatkertet, nappali fényvel árasztottam el az oroszlánbarlangot, a ketreceket, alulról megvilágítottam a fókák és jegesmedvék vízmedencéit. A különös látvány négy nap alatt kétszázötvenezer nézőt csalt ki az állatkertbe és fejenként csak 20 centimes volt a belépődíj, de az ötödik napon a város hirtelen felbontotta a szerződést, mert az állatok álmát elraboltam és a szerencsétlenek örvöngeni kezdtek.

— Azután összevásároltam a francia állatkereskedők minden egzotikus állatát és nagy kiárusítást rendeztem belőlük. A vásárt tíz napra terveztem, de a negyedik napon már kiürült a raktár. Eladtam 31 óriáskigyót, 2 matróznak öltöztetett gorillát, 7 pingvint, 1 lámát, 1 hangyászmedvét, 2 barna medvét, sok tucat majmot és pávát, nem beszélve a többezerfős kis csimérről.

— Barcelonában én léptettem föl Carnerát és hogy a közönség figyelmét felhívjam magamra, előzőleg bika- viadalt rendeztem a sajtó tiszteletére. Én nem a sajtópályában ültem, hanem a porondon jelentem meg vadonat új torreadori diszben. Miután csak két napig tanulmányoztam a torreadori művészet fortélyait, az újságírókon kívül megjelent közönség az én fizetett statisztériám volt, nehogy az attrakció botrányba fulladjon.

— Mondhatom, akkor nem mosolyogtam, amikor a vérszomjas bika elől futottam, de hallatlan szerencsével és több groteszk jelenet után sikerült leterítenem a fenevadat. Az eredmény gyönyörű sajtóreklám lett és a barcelonai közönség megrohanta a pénztárat, hogy jelen lehessen a boxmérkőzésen, amelyet a torreador amerikai menedzser rendez.

— Egyszer azután csunyan belebuktam egy állatjelenetbe. Százhusz ár-talmatlan, szelid oroszlánt vásároltam össze és behirdettem, hogy a Palais des Sports-ban ritka érdekes sivatagi kalandban lesz része a közönségnek: egy expedíciót oroszlánok tömege rohan meg és vérfagyasztó jelenetek árán sikerül csak megmenteni a kutatókat. Először ötven arab lóháton rohanta volna meg az oroszlánokat, azután száz néger dárdaikkal rendezett volna oroszlánvadászatot, majd mindeme rémségek betetőzéséül egy fiatal leány repülőgépről, ejtőernyőn szállt volna le az oázisra, gyors tüzelő puskával a kezében. Lett volna végül sivatagi felhőszakadás, élethű világitási effektusokkal.

térni Amerikába, de a Salle Wagram tulajdonosa minden pénzemet kölcsönkérte és a végén adósságai fejében nekem adta a sportcsarnokot, ahol dolgoznom kellett, hogy a pénzemet viszonoztassam. Egy népszerű francia boxbajnokot szerződtettem, aki már tizenkét ellenfelét kiütötte. Ellenfele egy ismeretlen amerikai volt és a jegyek nem fogytak. De az amerikaival meghívattam a francia tizenkét legyőzött ellenfelét azzal, hogy tanui legyenek a diadalmas francia boxoló legyőzésének. A közönség felháborodott és szétkapkodta a jegyeket, hogy tüntessen a beképzelt amerikai ellen, akit a francia a negyedik menetben könnyűszerrel kitűtött.

Az oroszlánokat betamítottuk, hogy a szereplők megkerülésével rohanjanak át a porondon és az egyik szikla mögött csoportosuljanak, ahol már várta őket a vacsora. A sajtópróba remekül sikerült, az újságokban gyönyörű dicséreteket kaptam és már arról álmodoztam, hogy két hónapon át műsoron tartom az oroszlánvadászatot. A premier estéjén azonban végzetes meglepetések zuhantak reánk; amikor az oroszlánok megjelentek a színen, nem rendeztek versenyt a sziklák felé, ahol vacsorájuk várta őket, hanem megálltak a porondon, kényelmesen elnyújtózkodtak és barátságosan ásítottak. Hiába lövöldöztek az arabok és rohamozták dárdaikkal a négerket, a barátságos fenevadak nem kotródtak a harc színteréről. Mint később kiderült, embereim tévedésből az előadás előtt ketreceikben megetették az oroszlánokat és másnap egész Páris rajtam mulatott. Az óriási reklámmal beharangozott, költséges attrakció másnap már nem szerepelt műsoron. Az elsie-tett oroszlán-ételes kétszázézer frankomba került... Az oroszlánokat felajánlottam az állatkerteknek, de egyik sem kért belőlük. Végül több ezer frankot fizettem egy állatkereskedőnek, hogy csak szabadítson meg a rosszemlékü statisztériától.

Ezek után csak természetes, hogy Dickson mester hadat üzent az elsőtétített estéknek és újabb ötletekkel akar közönséget toborozni attrakcióihoz.

— Kétféle frankot vesztett Marlene Dietrich a háború miatt. Marlene Dietrich minden ékszerével és garderobjának minden darabjával áthajózott a békésnek egyáltalában nem nevezhető óceánon, minthogy Párisban egy hatalmas film főszerepének eljátszására szerződtették. A film címe „Bruges la morte” (A halott Brügge). Rendezésére Pierre Chanel-t szemelték ki. Marlene Dietrichet azonban fájdalmas csalódás érte, mert a film forgatását nem kezdték meg. A film nagy gonddal összeválogatott főszereplőit időközben ugyanis bevonultatták. Mint hogy a szerződésnek egyik pontja a társaságot vis major esetén mentesítette a bánatpénz megfizetése alól, Marlene Dietrich elvesztette kétféle frankra szóló igényét. Itt említjük meg, hogy hasonló okok miatt a „Sebastopol” című film forgatásától is el kellett állni.

P. E. PAYENS

AZ ARANY URAI

(74.)

— Heinz, Heinz — sugta az asszony gyöngéden, a nő lélek anyai ösztönének leirhatatlan jóságával — tudtam, hogy egyedül vagy, tudtam, hogy szükség van szeretetre, hitre, bizalomra. Én szeretlek, hiszek és bízom benned. Az én szememben megint a régi Heinz vagy... Kezet fogunk és úgy megyünk együtt neki az életnek. Bátran, erősen... éppen úgy, ahogy egyszer régen elképzeltük.

Két karjával átfonta a férfi nyakát, erőnek erejével maga felé fordította arcát és szívének egész melegsége, oda adása forrt csókjába.

Egy napon felkereste Hower apó is, akit anank idején megvédett a kegyetlen Happeron hatalmi hóbortjától.

— Ne vegye rossz néven, mister Seemann, hogy felkeresem...

— Azért jöttem, hogy megmondjam soha nem felejtettem el, amit értem tett és ha bármilyen módon megszolgálhatom, boldognak érzem magam... Van egy kis megtakarított pénzem, uram... és mindnyájunknak, akik együtt dolgoztunk önnel, van egy kis pénzünk, amit a nagy tőzsdevihar nem söpört el. Engedje meg, mister Seemann, hogy felajánljuk, talán most szükségére lehet reá... Nem egészen megvetendő összeg. És akkor és úgy fizeti vissza, ahogy jónak látja... Csak arra kérem, hogy ne utasítsa el... Fogadja el tőlünk. Ne vesse meg a kis emberek, a jelentéktelenek ragaszkodását...

Egyebekben is szerencsét hozott rá Hilda. Ahogy a tőzsdevihar nyomásában szélcsend állott be, lassanként kialakult a helyzet és nem volt éppen egészen reménytelen.

A Seemann et Comp cég, bár erősen megtépve, megviselve, de épen került ki a megpróbáltatásokból. Nem kellett az üzemet egészen bezárni, csak leépíteni.

— Talán, talán — mondta Harry Hildának — ha kellő forgótökéhez jutnék, tudnám folytatni a munkát... De hogyan? Miből? A pénz, amit Hower apó felajánlott, nem elég.

Jöttek a munkások a gyárból, akik Harryban mindig tisztelték emberségét, példaadó szorgalmát és megállapodást kötöttek, hogy egyelőre olcsóbban dolgoznak, mint amíg a rendes, normális üzemi gondulat.

Amint az emberek nesztét vették, hogy nincs veszve minden, kezdtek több bizalmat mutatni. Lassanként visszazsálingozott ez is, az is, Harry zászlója alá. És jelentkeztek otthonról a „kis Seemannok“ összefogva valamennyien, hogy gazdaságuk forrását, a Seemann et Comp céget megmentésük.

Laurens igazgató egy napon felkereste Harryt és hosszan tárgyalt vele a lehetőségekről. Szavában semmi szemrehányás, semmi leckéztetés vagy körörmön nem volt, amint öreges tapasztaltságával, bőbeszédűségével kifejtette előtte nézetét.

— Meg kell maradnunk szorosan a magunk produktuma mellett és semmi vállalkozásba, akár kockázatos, akár nem, nem szabad belemennünk. Nincs miért hajszolni, tülekedni, mikor a mai nehéz viszonyok között, most láthatottuk legjobban, hogy örülnünk kell, ha bármilyen szerény keretek között is fenn tudjuk tartani az üzemet. Talán megusszuk a válságos idöket. Mindenesetre számíthat támogatásra és legmesszebbmenő jóindulatomra. Bilincsek hullottak le Harry lelkéről. Felszabadult erővel, fiatalos hévvel látott munkához megint.

(Folytatása következik.)

A tudományos kutatás új eredményei

Füstöt kibocsátó csillag
John A. O'Keefe, az ikeri obszervatórium professzora egy változó csillagot ír le, amely periodikusan füstfelhőbe burkolódik. Egy másik csillagász E. Loreta, már 5 esztendővel ezelőtt azt vitatta, hogy ennek a csillagnak elsötétedését az okozza, hogy átlátszatlan anyagu felhőket bocsát ki magából. O'Keefe kutatása azt mutatja, hogy ezek a felhők valószínűleg szénfüstből keletkeznek. A csillag nyilván szemet lehelte ki gáz vagy gőz halmazállapotban, négyszer olyan távolságra, mint amilyen a csillag átmérője; a gázos anyag aztán szilárd részecskékké sűrűsödik.

A sztratoszféra hőmérséklete
A Vassy és E. Vassy a sztratoszférikus ózon középhőmérsékleteit kutatva — a számok megegyeznek a szikratávíró kutatásainak számaival — arra a tételre jutott, hogy a sarkvidéki régiókban a sztratoszféra nyáron nagyon meleg, télen nagyon hideg; minél nagyobb a magassági különbség, annál nagyobb a szélsőséges hőmérséklet különbsége is.

A Réunion vulkán kitérése
Alfred Lacroix, a francia tudományos akadémia örökös titkárja, közli, hogy a Réunion tüzhányó kitérése (1938 december—1939 január) egy, a krisolittól mentes bazaltot hozott felszínre és egy különleges típusú: az oceanitot, amely közel 40 százalék krisolittal tartalmaz. Két nagyon különböző típusú közet és és mindegyik ugyanabból a vulkánból került felszínre. Ez a tény megdönti azt a régi teóriát, hogy ez a vulkán a oceanitot az alacsony magasságokban levő nyílt hasadékokból lövellné ki, a krisolittmentes bazaltot pedig a kráter felső részén (2635 méter). A két közet különbsége nem függ kiömlésük magasságától: a különbségek nem felületiek, hanem mélyek.

A burgonya eredetének elmélete
Egy elmélet szerint a burgonya egy

az élősdiek által okozott gumosodás eredménye. Most ez a teóriát, hogy tudmílik a burgonya a talaj valamilyen parazitája működésének eredménye volna, komolyan megtámadják M. Matrucho kutatásainak eredményei. A francia tudományos akadémia egyik jelentésében ugyanis Matrucho beszámoló kísérleteiről, melyeknek folyamán sikerült burgonyát természetien élősdiektől teljesen megtisztított, csirátlanított talajban. A Sainte-Maxime-ban a gumós növényekkel végzett újabb kísérletek eredményei szerint ezek a növények, miután antiszeptikus kezelésben részesültek, a csirátlanított talajban teljesen rendes gumókat hoztak.

A patothénikus vitamin
R. I. Williams, az oregoni egyetem professzora és munkatársai egyetemes vitamint fedeztek fel, melyet pantothénikus vitaminnak neveztek el és amely a B. csoportba tartozik. Mindenekelőtt az erjesztő anyagok, a gombák növekedését segíti elő az ujonnan felfedezett vitamin. A legutolsó kísérletek szerint egyébként az új vitamin fontos valamennyi élő lény: a baktériumok, a gombák, a növény-magvak, az állatok — és minden valószínűség szerint az ember növekedésére is.

Az élet tartamának középeje
A holland központi statisztikai hivatal megállapítása szerint az emberi élet középidőtartama ez idő szerint férfiaknál 61.5 esztendő, nőknél 66.4 esztendő. Az 1870—79-ig terjedő időszakban ez a középszám férfiaknál 38.4, nőknél 40.7 volt. A gyermekhalandóság, mely akkor nőknél husz százalék, férfiaknál 22 százalék volt, ma a nőknél 4, a férfiaknál 5 százalék. 1870—79 időszakban a hollandoknak csak 7.6 százaléka érte meg a 80 esztendőskort, míg ez a szám 1931—35 időszakban 25 százalék. Egyébiránt ezidőszerein, a halandóság Európában legkisebb Hollandiában.

Nina asszony csodálatos képességei
Érdekes budapesti riport egy amerikai orvosi szaklapban

(BUDAPEST.) Feltűnően érdekes magyarázatokozású riportot közöl az egyik legelőkelőbb amerikai orvosi szaklap. Ennek a folyóiratnak két teljes oldalát olyan eseményeknek szentelik, amelyekre az orvosi tudomány nem tud magyarázatot adni. A szakemberek körében is rendkívül népszerű rovatnak ez a címe: „Amire nincs magyarázat...”

„Budapesten ebben a csodálatos szép városban — írja az amerikai orvosi folyóirat — évtizedeken keresztül élt egy nő, a spiritiszták féltve őrzött csodálatos képességű médiuma, a vak Nina asszony. Egy hónappal ezelőtt a halálhírét jelentették Európából. Ötvenéves korában távozott el a földi életből. Születésének ötvenedik évfordulóján, ugyanabban a percben, amikor született, meghalt. Harminc évig lakott Budapesten, a Falk Miksa-ucca 18. számú ház egy negyedikemeleti lakásában egyedül, de nem elhagyottan, mert a napnak csaknem minden órájában felkeresték őt a látogatók, hogy elbeszélgesse vele és vizsgálást találjanak annál a hihetetlen értelmi képességgel megáldott asszonynál, aki az iskolákat csak hírből ismerte.

„A vak Nina asszony mindenről tudott, mindent látott s mindenről előbb szerzett tudomást, mintsem az események megtörténtek volna. Évekkel ezelőtt kaptuk az első közlést erről a titokzatos képességű asszonnyól. A budapesti Mentők Egyesületének volt főorvosa hívta fel a figyelmünket a világtalan nőre és ezt a Budapestről kapott tudósítást annak idején rendkívül érdekes tartalmánál fogva, teljes terjedelmében le is közöltük. Érdekesnek tartjuk most, amikor Nina asszony már nincs az élők sorában, feleleveníteni egyes részleteket.

— Husvé, előtt hat nappal — írta a

mentőorvos — telefonon kérték a segítségünket. Egy asszonyhoz hívtak, aki teljes huszonnegy órája eszméletlenül, mozdulatlanul feküdt a lakásában. A Falk Miksa ucca 18. számú ház egy negyedikemeleti lakásában élt ez a nő, aki születésétől fogva vak volt. A szoba páratlan izléssel volt berendezve és mint a szomszédoktól hallottam, minden berendezési tárgyat a vak nő vásárolt és helyezte el. Összhangban volt ott minden a szekrénytől a virágvázáig, amelyekben friss virágok pompáztak. Megvizsgáltam a nőt, érverése, szívritmusa alig volt. Injekciókkal igyekeztem magához téríteni, de ez sem használt. Végül is kórházba szállítottam. Egymásután multak a napok anélkül, hogy a beteg állapotában bármilyen javulást észleltek volna a kezelőorvosok.

— Pontosan nyolc nap telt el a beállítás óta. Véget értek a husvéti ünnepek, amikor a szerencsétlen nő állapotában gyors javulás kezdődött. A nyolcadik nap elteltével Nina asszony visszanyerte erejét és kérte, hogy azonnal vigyék haza a lakására. Kívánságát teljesítették, mert nem volt szüksége orvosi kezelésre. A lakásán újabb csodálatos események történtek. A vak asszony két kezén és lábfeijén vércseppek jelentek meg, ugyanugy, mint a konnersreuthi Neumann Teréz testén.

— Orvosi szempontból rendkívül érdekeltek ezek az események. Néhány nappal később felkerestem „beteget”, aki a következőkkel fogadott:

— Kár volt az inspekciókért, kedves Doktor ur. Az én esetemnél az orvosi tudomány nem tud segíteni. Hat esztendőskorom óta minden husvétkor megismétlődik a nyolcnapos eszméletlenség, amely után felgyógyul és csodálatos élményekkel gazdagodva térek vissza a földre. Mert bármennyire is hihetetlen önmek Doktor ur, én ilyen-

kor meghalok és újra életre kelek.

Ezután a vak asszony páratlanul érdekes és izgalmas eseménysorozatban mondotta el az elmúlt nyolc nap történetét, amely már nem a földön játszódott le. Arra gondoltam, hogy egy ritka színes fantáziával megáldott asszonnyal hozott össze a sors, ami a vakoknál nem ritka dolog. De hamarosan be kellett látnom, hogy valami természetfeletti csodával állok szemben.

Nina asszony, aki születése óta vak volt, csodának látszó érzékkel ismerte fel az eléje állított tárgyak színét és formáját. Meg tudta mondani, hogy milyen idő van. Elsötétített szobában, felhős napon közölte, mikor borult be és mikor sütött ki a nap. Ezenkívül végeláthatatlan sorát tudnám elmondani azoknak a csodálatos meglátásainak, amelyekkel elkápráztatott.

Nina asszony egy-két hónappal előbb megjósolta az elkövetkezendőket. Ha valaki egyszer meglátogatta, másodsor már nevéen szólította azt, aki felkereste. Bot nélkül páratlan biztonsággal sétált az utcákon és haladt át az utkereszteződéseknél.

Winnetou utóda! zsebpénzt kapnak az amerikai kormánytól

(NEWYORK.) Az ősz beköszöntével nagy napra ébrednek az észak-amerikai állami tartalékföldeken élő indiánok. Ezen a napon nagy pénzosztás van a vörösbőrűek között, mert úgy az Egyesült Államok, mint Kanada kormánya egy idő óta ezen az únnepen öt dollár zsebpénzt oszt ki minden egyes indiánnak. Ünnepi díszbe öltözik erre a napra a híres szü indiánok késői utóda! és türelmesen várnak sorsukra festői öltözetükben, míg megkapják egyenként az öt dollárt, amit aztán a legközelebbi betivásáron el is költenek.

Az asszonyok harka takarókat és szöveteket, a férfiak nyakravalót, pipát, öngyújtót és régi gramofonokat vásárolnak. A Wild West egykori hőseinek ivadéka! nagyon szomorú körülmények között élnek napjainkban. A vadnyugat híres romantikája tökéletesen a múlté lett immár és azok az idők, amikor Sitting Bull, a szü indiánok nagy főnöke 1876-ban szövetségre hivta fel az összes vörösbőrűeket a gyűlölt és bivalyölő halványarcuk ellen, nem tér többé soha vissza.

Az ifjusági regényekből jólismert szü indiánok is abbahagyták már rég a nomádeletet és boldogan veszik fel évente az öt dollár zsebpénzt, amit „a nagy fehér atya”, az Egyesült Államok élnöke juttat nekik.

Egyes indiántörzsek, amelyeknek földjén petróleummezőket fedeztek fel, meglehetősen jó viszonyok között élnek, ezzel ellentétben azonban az egykor oly hatalmas szüindiánok nagyon mostoha sorsra jutottak. Valaha ők voltak a bivalyvadászok királyai, de ezt a foglalkozást abba kellett hagyniuk, mert a fehér ember egyszerűen kiirtotta Amerika rengetegeiből és óriási pusztaságairól a bivalyt. Most barakkházakban élnek az amerikai kormány birtokán levő ugnevezett tartalékföldeken és földműveléssel, valamint állattenyésztéssel foglalkoznak. Sokan közülük elszerződnek cowboyoknak, de vannak olyanok is, akik seprűkészítéssel keresik kenyerüket vagy pedig szamócát gyűjtenek az erdőben és azt adják el néhány centért a betivásáron. Reznált alázatos nép lett a vad indiánokból. Öszfelé ugyan még megtartják minden évben szokásos haditanácsaikat és felöltik sastollas fejdíszüket, de a mindennapi életben olyan békések, hogy az ember nem is hisz már romantikus, harcias múltjukban. Az indián gyermeke nem terjed ki az iskolakötelezettség, de a szülők mégis elküldik gyermekeiket a kormány által felállított iskolákba, mert az indián gyermekeket, akik iskolába járnak teljes ellátásban részesíti az amerikai kormány, sőt fel is ruházza őket.